„GAZETA“ iese în fie-care ḑi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor.. pe şése lunĭ 12 cor.. pe trei lunĭ 6 cor.
N-rii de Duminecă 2 cor. pe an.

Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.

Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afara şi la d-nii colectorĭ.

Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare, Têrgul Inului Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe şése lunĭ 10 cor., pe trei lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe şése lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât şi insorţiunile sunt a se plăti înainte.

GAZETA TRANSILVANIEI

(Numĕr de Duminecă 8).

REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.

INSERATE
se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele
BIROURĬ de ANUNŢURĬ:
In Viena: la N. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner,, Heinrich Schalek, A.Oppelik Nachf. Anton Oppelik.
In Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Rrzsébet-körut).
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o serie garmond pe o colonă 10 banĭ pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 banĭ

Nr. 43.—Anul LXVI. **Braşov, Duminecă 23 Februarie (8 Martie).** **1903.**

Marea demonstraţie de mâne.

Capitala Ungariei rĕsună aḑĭ de strigăte în contra Vienei, a Austriacilor şi a cercurilor conducĕtóre ale armatei împĕrătescĭ şi regescĭ; strigăte, ce reamintesc vremurile din primăvara anului 1848, cu care le place deputaţilor kossuthiştĭ a asemĕna timpul de aḑĭ. Pe la tóte colţurile stradelor sunt afişate placarde marĭ cu Apelul cetăţenilor şi a tinerimei universitare din Budapesta, în care se ḑice:

...„Popor al capitalei! Sĕ dăm esemplu naţiunei.. Sĕ ne strîngem rĕndurile spre a respinge atacurile austriace. Partea ungară a armatei comune este a Ungariei. Preste acéstă Austria nu póte dispune! Aicĭ n'au loc oficerii austriacĭ, însemnele austriace, comanda nemţéscă! Sĕ pretindem drepturile ce Ungaria ca stat le are în armată! Sĕ pretindem introducerea serviciului militar de doi anĭ şi printr'asta scăderea sarcinelor militare“...

Apelul se sfîrşesce cu cuvintele: „Sĕ ne unim cu toţii în strigarea: Jos cu proiectele de lege militare!“

Da, mâne e ḑiua marei demonstraţiunĭ, ce s'au decis opoisiţionalii maghiarĭ a-o aranja în Budapesta. Dela acéstă Duminecă (8 Martie n.) se va data o nouă mişcare şi póte şi un şir de turburărĭ de stradă, mai marĭ póte decât au fost acelea, carĭ au pricinuit la timpul sĕu căderea lui Coloman Tisza.

De sigur, că de mâne încolo „poporul capitalei“ va umbla pe strade numai în cete, demonstrând în drépta şi în stânga. Ér în dietă va fi mare fierbere. Se vor ţine vorbirĭ tot mai înfocate, şi se va face sgomotul cuvenit, ca lumea sĕ audă cât de „teribilĭ“ şi „furioşĭ“ pot fi în mânia lor neîmpăcaţii şoviniştĭ.

Tóte aceste n'au alt scop decât a agita massele şi a face sgomot, pentru ca obstrucţiunea celor din stânga sĕ nu amorţéscă. Sĕ se vadă şi sĕ se scie că sunt mai „grozavĭ“ cei ce strigă în chipul acesta, decât ar crede unii şi alţii, şi că... nu-i de glumit cu ei..

Numai cât lumea de aḑĭ nu se mai sparie aşa de uşor, e mai păţită şi scie mai multe ca cea dinainte cu cincĭ-ḑecĭ de anĭ.

Fac gură mare „patrioţii“ de tot soiul din Budapesta, mai mare chiar ca odinióră. N'au fost în stare însĕ sĕ ascundă dinaintea ochilor publicului poliglot al acestui stat nicĭ măcar acel fapt ruşinos, că mâne poporul capitalei ungare va întra în acţiune cu strigărĭ, protestărĭ şi cu torţe aprinse, însĕ nu unit la un loc, ci desbinat în două.

Miile, ba ḑecile de mii de lucrătorĭ, carĭ fac parte din partidul social-democratic, nu vor merge împreună cu celălalt popor al Budapestei în procesiune, nu vor purta torţe cu ei şi nu vor lumina cu aceste dela ţĕrmul Dunărei până la Buda, ca lumina lor sĕ străbată până la palatul regal, sĕ vadă şi Majestatea Sa, care se află acum acolo, cât foc arde pe inimele nemulţămiţilor patrioţĭ maghiarĭ de pănura lui Barabas, Hollo, Ratkay, Rakosy ş. a.

Social-democraţii din Budapesta vor ţine ce e drept şi ei, tot în ḑiua de mâne şi tot pe „şesul libertăţii“, o adunare mare poporală, dér separat de ceilalţĭ cetăţenĭ, conduşĭ de deputaţii din oposiţie. Şi acésta se întêmplă din causă că nu s'au putut înţelege cu comitetul aranjator al „demonstraţiunei naţionale maghiare“.

Social-democraţii au pretins ca procesiunea prin strade sĕ nu aibă un caracter anti-dinastic şi ca oposiţiunea din dietă sĕ continue obstrucţiunea cu orĭ-ce preţ, şi sĕ împiedece şi votarea legei provisorie budgetare Deputatul Hollo le-a rĕspuns trimişilor partidului social-democrat, că ar fi gata sĕ înceteze cu obstrucţiunea, decă s'ar împlini anumite pretensiunĭ naţionale maghiare faţă cu armata. Social-democraţii însĕ voiesc numai sĕ se rĕstórne proiectele şi nu sĕ se mulţămesc cu anumite concesiunĭ.

Étă aşa vor demonstra locuitorii din Budapesta în două tabere. Pre când Apponyi va primi deputaţiunile din oraşele maghiare, ce sosesc acolo cu stégurile lor ca sĕ protesteze, cei de pe „şesul libertăţii“ se vor certa, care cum sĕ demonstreze mai cu folos ?!

Revista politică.

Gălăgia ce o fac kossuthiştii în dietă şi afară de dietă *contra proiectelor militare*, în loc sĕ înceteze, s'a mărit şi a luat proporţii ce pune pe grijĭ guvernul. In urma declaraţiunilor şi enunciaţiunilor, ce s'au făcut în camera Seniorilor austriacĭ cu privire la armată şi contra aspiraţiunilor şoviniste maghiare, în dieta din Budapesta s'a deslănţuit o mare furtună, pusă la cale de kossuthişti. Un deputat a ḑis, că lor nu li a rĕmas altă cale, decât a face ceea-ce au făcut la 1848, adecă revoluţiunea, ér alt deputat a accentuat, că naţiunea maghiară e silită a-se apĕra cu dinţii ca leul. Al treilea a îndreptat atacurĭ violente contra Austriei şi a nobilimei austriace, pe care a descris'o ca fiind duşmană jurată a Ungurilor.

Sub efectul acestor vorbirĭ din dietă s'a ţinut Lunĭ un mare meeting de protestare în Budapesta arangeat de partidul aşa ḑişilor democraţĭ, în care s'au rostit de asemenea cuvêntărĭ aţîţătóre.

Intr'aceea în ţéră meetingurile de felul acesta aranjate de kossuthiştĭ par a nu mai avé sfêrşit, tot aşa adresele de protestare trimise dietei şi unele din ele duse la Budapesta de deputaţiunĭ monstre.

Mâne, la 8 Martie, va fi în Budapesta cea mai mare adunare de protestare. Ea se va ţiné dinaintea clădirei noului parlament. După adunare o procesiune demonstrativă va cutriera stradele Budapestei şi va merge şi dinaintea palatului regal din Buda. Toţĭ locuitorii oraşului sunt invitaţĭ a lua parte la acéstă manifestaţiune, menită a accentua dorinţele „naţiunei“ şi a protesta contra proiectelor militare şi a atacurilor austriace.

Foile guvernului încércă a îndupleca poporul sĕ nu se lase influinţat de cei carĭ pun la cale astfel de demonstraţiunĭ nefolositóre, căcĭ guvernul nu va retrage totuşĭ proiectele, orĭ-cât s'ar împulpa kossuthiştii sĕ le zădărnicéscă prin obstrucţie şi prin mişcărĭ poporale.

*

Tocmai în timpurile acestea de estremă agitaţiune în sinul unei părţĭ dintre Maghiarĭ, a căḑut ca o bombă interpelaţia, ce au făcut'o deputatul radical german Schönerer şi soţĭ în parlamentul din Viena privitor la *prigonirea* sentimentelor naţionale ale *Germanilor din Ungaria.* Schönerer a relevat prigonirea ḑiarelor naţionaliste germane şi pedepsele cu închisóre şi amenḑĭ în banĭ, la carĭ au fost condamnaţĭ ḑiariştii germanĭ, şi a ḑis, că gona acésta póte produce încurcăturĭ internaţionale, primejduind chiar legăturile de alianţă între monarchie şi imperiul german. La fine a cerut ministrului president austriac sĕ atragă atenţiunea monarchului asupra acestor persecuţiunĭ şi se intervină în favorul unei tratărĭ mai bune din partea guvernului ungar faţă cu Germanii.

Interpelaţia lui Schönerer i-a scos din ţiţînĭ pe gazetarii de la pressa şovinistă maghiară şi drept rĕspuns unul din ḑiarele fruntaşe unguresci scrie, că guvernul unguresc e firm decis a nu suferi „agitaţiunĭ“ naţionaliste, căcĭ nu e permis, ca „tăciunarii sĕ se jóce cu focul“.

*

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Pastel.

Jos, la pólele pădurii, o colibă dĕrîmată
Şade singură pierdută, într'un murmur de [isvor
Ce-i şoptesce alintându-o de prin vremurĭ [de-altă-dată
O poveste de iubire dintre-o fată şi-un [păstor.

Şi cum stă şi cum ascultă basmul trist [tremurător
Par'c'ar vré sĕ-i spue unde-i printr'o stra- [şină lăsată:
„Ţi-e frumósă povestirea, dér cuvintele-ţĭ [mĕ dor...
Nu se mai trezesc din grópă cei-ce s'au [culcat odată!“

Veturio.

Frunḑă verde!...

Când aprópe de sfîrşitul secolului al III-lea după Christos, legiunile romane trecură Dunărea în Moesia, ér ţĕrile mai târḑiu *românescĭ* rĕmaseră în voia întêmplării şi a barbarilor, populaţiunea romană şi daco-romană rĕmasă aci, se ascunse prin munţĭ şi prin pădurile nesfîrşite ce acoperiau Dacia, orĭ de câte-orĭ puhoiul năvălitor, — acest blestem al lui Dumnedeu, — înegria câmpurile mănóse peste care domnise odată Decebal.

Şi cum năvala ţinu sute de anĭ dearĕndul, în munţĭ şi în pădurĭ şĭ-au petrecut veacul strămoşii noştrii, carĭ au plămădit némul din care era sĕ iésă un Ştefan, un Mihaiŭ, un Cantemir, Bălcescu, Alexandri...

In mijlocul frunḑişurilor verdĭ, de-a lungul colnicelor şi în luminişurile codrilor pe *seninările* munţilor şi în peşterile lor, şĭ-au dus traiul Românii din secolul al III-lea şi până pe la al XI-lea. Şi acolo în mijlocul naturii vii, totul le era prietin: Stejarul stufos şi paltenul cu umbra întinsă; bradul care 'şĭ înalţă capul ca un vêrf de catedrală gotică şi jnepele, carĭ se întind în buchete uriaşe pe culmile amestecate în norĭ. Pe frundiş îşĭ răzima Românul capul obosit; din frunḑă doinea; şi frunḑă punea de-asupra lui tovarĕşii, rudele şi prietenii, când sufletul îi pleca din lumea asta, în care amarul prigonirii îi fusese îndulcit dór de frémĕtul frunḑişului. *Frunḑa verde* era şi este pentru Român, preludiul orĭ cărui câutec poporan, căcĭ este Musa către care se adresa el, pe care o invoca pentru a puté cânta. Codrul îi este cel mai bun prietin, căcĭ

Codru-i frate cu Românul!

Şi nicăirĭ nu-i merge bine Românului departe de codru. Poesia poporană o spune:

Până eram pe sub codru
eram roşu ca şi mĕru,
Ér de când m'am dat cu ţéra
gălbenit'am ca şi céra.[1])

Frunḑa verde, începutul orĭ cărui câutec poporan românesc, ea care „s'a născut di 'mpreună cu naţionalitatea română în secularele padurĭ ale Carpaţilor, — ḑice d. Haşdeu — acolo unde străbunii noştri s'au format şi s'au desvoltat în curs de veacurĭ mai înainte de a-se pogorî din munte şi a se rĕspândi pe câmpie“,[2]) ea este primul semn al poesiei lirice în literatura nóstră, şi s'a păstrat până astăḑĭ cu aceeaşĭ trăinicie de aramă, ca şi némul românesc pe care l'a inspirat.

Decă, însĕ, invocarea frunḑei verḑĭ este o caracteristică proprie poesiei românescĭ, invocarea unei părţĭ din natura încunjurătóre séu a unor fenomene petrecute în prejur este o moştenire de la Romanĭ. Intr'adevĕr, se scie că în poesia greco romană se invocau Musele, de către poeţĭ şi cântăreţĭ Cercetarea de mai jos ne va arăta, că *Musele* se asémĕnă cu *frunḑa verde* nu numai prin faptul că servă drept obiect de invocare, ci şi printr'o altă legătură mai apropiată

Musele la primii poeţĭ greco-romanĭ nu sunt nisce simple abstracţiunĭ, ḑice P.

[1]) I Bibicescu, *Poesii pop. din Transilvania*, 165.

[2]) Hasdeu *Istoria Critică a Românilor*, t. II, 1, 74.

Privitor la *mişcarea revoluţionară din Macedonia* s'a scris şi s'a vorbit mult în sĕptĕmâna acésta. In dieta din Peşta şi în parlamentul din Viena miniştri-preşedinţĭ rĕspundênd interpelaţiilor ce li s'au făcut, au declarat, că politica orientală a monarchiei nóstre culminéză în menţinerea statului quo în Balcanĭ, respectându-se integritatea teritorială a Turciei. Scopul călĕtoriei ministrului rusesc Lamsdorff la Viena a fost de a conferi cu ministrul de esterne austro-ungar asupra mĕsurilor prin aplicarea cărora sĕ se pună capĕt nemulţumirilor fórte periculóse, ce s'au ivit în unele provincii ale Turciei europene. Décă însĕ, contrar sfaturilor binevoitóre, populaţia din provinciile amintite s'ar deda totuşi la acte revoluţionare, atuncĭ nimenĭ nu va împiedeca pe Turcia de a aplica forţa contra forţei. Cam în înţelesul acesta a vorbit şi ministrul-president austriac.

Intr'aceea din diferite puncte sosesc scirĭ despre *ciocnirì sângeróse* între bandele bulgare şi trupele turcescĭ în Macedonia. Bulgarii macedonenĭ revoluţionarĭ nu pré vréu sĕ asculte de sfaturile, ce li-se dau, ei adună banĭ, înarméză ómenĭ şi se pregătesc cu zor pentru evenimentele sângeróse, ce se dice că vor isbucni la primăvară. Turcia încă îşĭ adună forţele. De curênd Sultanul a dat poruncă, în care chémă sub arme pe ofiţerii corpului al treilea de armată, carĭ fuseseră concediaţĭ. Corpul acesta e staţionat în vilaetul Salonic.

In astfel de împrejurărĭ cu greu va succede *introducerea reformelor*, ce s'au propus Turciei din partea Rusiei şi Austro-Ungariei. Mohamedanii sunt duşmanĭ juraţĭ ai reformelor, în aplicarea cărora ei vĕd căderea semilunei, şi e fórte uşor posibil, ca deşi Sultanul le-a primit, orĭ s'a prefăcut că le primesce, supuşii sĕi mohamedanĭ sĕ se rescóle şi din rĕscóla acésta sĕ se nască o mare încurcătură sângerósă, — în care cas se vor realisa temerile acelora, carĭ consideră inevitabilă isbucnirea unui rĕsboiŭ.

Din Bucovina. *„Deşteptarea"* din Cernăuţĭ publică următorul comunicat:

„Dirigenţa partidelor române unite a ţinut în 26 Faur a. c. o şedinţă de mai multe óre, la care au participat deputaţii românĭ dietalĭ şi din camera imperială, aflătorĭ în ţéră. In şedinţă a fost detailat discutate mai întâiŭ afacerĭ ale ţĕrii, între altele: crearea unei băncĭ ipotecare a ţĕrii în scopul ameliorării stării rele economice a populaţiei rurale din ţéră; promovarea şcólelor rurale şi medii, mai ales prin completarea gimnasiului român din Suceava şi *crearea unui gimnasiu român inferior la Câmpulung*; crearea de judecătorii districtuale, tribunale de ocol, şi a unei curţĭ de apel în Bucovina; în fine crearea unei direcţii de esploatare pentru căile ferate din Bucovina. Cu acéstă ocasie s'a esprimat din tóte părţile aşteptarea, că guvernul i. r. va ţiné în fine cont de aceste dorinţĭ legitime, prin promovarea lor şi acordarea de ajutor efectiv.

„Obiectul principal de discuţie a fost *starea politică*. In decursul desbaterii asupra ei s'a salutat cu satisfacţie reluarea activităţii camerei imperiale şi s'a decis de a *sprijini prin deputaţii românĭ, susţinêndu-se drepturile naţionale ale Românilor*, nisuinţele pentru continuitatea activităţii camerei imperiale."

Centenarul lui Edgar Quinet.

Diua sĕrbătorirei lui Edgar Quinet, Dumineca trecută, 1 Martie, a fost favorisată la Paris de un timp splendid.

Se scie, că acéstă di conţinea două părţĭ: diminéţa un pelerinaj la cimiterul Montparnasse, la mormêntul ilustrului repausat, ér după amédĭ o ceremonie solemnă, oficiată la Sorbona, sub presidenţia d-lui Emile Loubet, înconjurat de guvernul şi delegaţiunile camerilor.

Diminéţa, la césurile 10, comemoratorii lui Quinet s'au adunat pe piaţa Pantheon, pentru-ca de acolo sĕ mérgă în corpore la cimiterul Montparnasse, unde au defilat în faţa modestei pietri a mormêntului, aşedat în alea Raffel, unde zac rĕmăşiţele marelui scriitor.

S'au pronunţat discursurĭ de d-nii Chamelon, profesor la liceul Voltaire, Domiel Halévy în numele universităţilor populare, carĭ au organisat comemorarea ilustrului Quinet.

După amiadĭ, la césurile 2. d. ministru de instrucţie Chamié a ţinut un discurs de laudă pentru memoria ilustrului defunct. A arătat sforţările eroice ce a făcut Quinet, pentru rĕspândirea învĕţământului laic în popor.

După acésta a vorbit d. Gregorie I. *Ghica*, ministrul României la Paris:

Étă textul discursului ministrului român din capitala Franţei:

„Aduc aicĭ omagiul unei naţiunĭ, al naţiunei române, în amintirea aceluia care a fost unul din cei mai elocinţĭ apostolĭ ai drepturilor Românilor la o viéţă naţională.

„Pe la sfîrşitul secolului trecut, Edgar Quinet şi Michelet au vĕdut grupându-se în jurul lor o pleiadă de tinerĭ, tinerĭ ca vêrstă, însĕ prin patriotismul şi credinţa în viitorul ţĕrei lor erau bărbaţĭ experimentaţĭ, carĭ au venit de pe ţĕrmul Dunărei sĕ caute în Franţa sĕmînţa spiritului nou şi a libertăţei şi sĕ apere causa naţionalităţii lor.

„Roseti, Brătianu au ales pe Quinet şi Michelet de protectorĭ iubiţĭ ai lor, ér aceştĭ protectorĭ puşĭ în curent cu tot ce se petrecea la noi în ţéră, s'au făcut împreună cu ei apostolii ideii române. Mai ales Quinet s'a interesat de poporul nostru latin, care a putut în Orient, cu tóte greutăţile şi cu tóte nenorocirile din trecut, sĕ-şĭ păstreze intact rasa, limba şi inima sa latină.

„Se scie cu ce elocinţă şi cu ce căldură a reuşit Quinet sĕ facă cunoscut în Franţa pe acest popor şi prin Franţa, acéstă mare educĕtóre, în Europa".

După acésta, ministrul Ghica face în câte-va linii istoria regenerărei nóstre naţionale, în termenĭ plinĭ de un cald patriotism. România n'a fost ingrată faţă de Edgar Quinet. I-a acordat calitatea de cetăţén român, precum a acordat'o şi lui Michelet, lui Gladstone, lui Layard, lui Saint-Marc Girardin, lui Ubicini şi lui Bataillard.

Étă şi scrisórea ce ministrul român de externe de atuncĭ a adresat'o lui Edgar Quinet, încunosciindu-l de vestea, că România l'a trecut în rêndul cetăţenilor sĕi.

„Domnule!

„Când România se sbătea sub jugul strĕin, necunoscută de lumea întrégă, d-v. aţĭ vorbit, ér Europa a putut afla, că pe hotarele Orientului, pe ţĕrmul Dunărei, se găsesce un popor care ameninţă sĕ fie sacrificat, fiind-că a fost în tóte timpurile sentinela latinităţei. La strigătul d-vóstrĕ puternic, popórele latine din Europa s'au mişcat şi au întins României braţele lor.

„Astădĭ esistă România. Ea a întrat în concertul lumei civilisate, ér d-vóstră iniţiator al naţiunilor ce au istoria originei şi luptei nóstre, aţĭ contribuit puternic la acest resultat.

„Ca un slab omagiu al profundei şi eternei sale recunoscinţe, România prin organul representanţiunei naţionale, a votat, ér A. S. Principele a sancţionat pentru d-vóstră drepturile marei naturalisaţiunĭ.

„Téra română este fericită şi mândră că vĕ póte numĕra printre cetăţenii sĕi, prin lege, aşa cum aţĭ fost deja prin inimă.

„Sunt fericit că pot aduce la cunoscinţa d-vóstră acéstă dovadă a recunoscinţei patriei mele".

După acésta oratorul cetesce rĕspunsul lui *Quinet*. Apoi sfîrşesce astfel:

„Aceste sentimente, pe carĭ România le esprima atuncĭ lui Quinet, prin organul representaţiunei sale şi prin vocea ministrului de esterne, au rĕmas vii şi intacte până astădĭ. Etă de ce a ţinut sĕ ia parte la sĕrbările acestei dile şi împreună cu elita Franţei sĕ salute memoria marelui Frances, care a fost un mare filo-român.

„Mulţumind guvernului republicei şi comitetului, că m'a admis se îndeplinesc dorinţa guvernului şi ţĕrei mele, a-şĭ fi fericit, déca a-şĭ fi putut astfel mărturisi că România păstrézâ lui Quinet şi Franţei, cele mai profunde sentimente de recunoscinţă".

Discursul d-lui ministru Ghica a fost viu aplaudat de asistenţĭ.

Au mai vorbit d-nii E. Ledrain conservator al museului de Luvru, Marcel Charlot, preşedintele onorar al Uniunei tinerimei francese şi în urmă Buisson, deputat şi profesor la Sorbona, care a ţinut o conferenţă savantă şi elocintă despre activitatea lui Edgar Quinet.

Serbarea s'a terminat printr'o partidă musicală şi literară, în timpul căreia mai multe pagine de Quinet au fost cetite de d-nii Leitner şi Fenoux şi de d-nele Moreno şi Roques, actorĭ de la comedia francesă.

Jubileul papei Leo XIII.

La 1878, când murì Piu IX şi se făcù alegerea noului papă, cardinalul Ioachim Pecci, — care întrunì voturile şi care după-ce fù ales luà numele de Leo XIII, — era de 68 de anĭ. La o etate aşa de înaintată cei mai mulţĭ ómenĭ se dice că au ajuns la marginea estremă a vieţii şi cei mai mulţĭ se retrag obosiţĭ din viéţa publică, bucurându se de fructele ostenelelor lor şi trăind din vr'o pensie. Leo XIII la etatea de 68 de anĭ a luat asupra sa o sarcină, decât care mai grea nu póte sĕ fie alta, căcĭ are sĕ guverneze milióne şi milióne de creştinĭ catolicĭ, carĭ se află rĕspândiţĭ în cele cincĭ continente ale lumei.

Şi i-a fost dat de la Dumnedeu acestui moşneag sĕ mai trăiéscă şi sĕ guverneze încă două-decĭ şi cincĭ de anĭ, cea-ce nu s'a întêmplat în istoria bisericei catolice numai de două orĭ, căcĭ după cum ne spune istoria numai sf. Petru a guvernat biserica timp mai îndelungat de cât 25 anĭ, ér al doilea a fost antecesorul lui Leon XIII, papa Piu IX care a domnit 32 anĭ (1846—1878). Ér în ce privesce vêrsta peste tot, anul al 93-lea nu l'au trecut, decât érăşĭ doi papĭ: Agathon, care murì la 682 în etate 100 de anĭ şi Grigore IX mort la 1241 în etate de 95 anĭ.

In diua de 3 Martie c. Leo XIII care s'a născut la 1810 a întrat în anul al 94 lea al vieţii sale şi tot în aceea di s'au împlinit 25 anĭ de la încoronarea lui.

In biserica sfântului Petru din Roma s'au sĕvêrşit în acea di marĭ şi pompóse ceremonii, la carĭ a asis- un public de 60.000 de ómenĭ. Se

---

Decharme. „Când Hesiod le face elogiul, nu vorbesce despre ele din audite, ci le-a vĕdut, chiar el". Va sĕ dică, primul lucru de observat e că sunt socotite visibile. Apoi „în via sa imaginaţie poporul credea că le aude în sînul singurătăţilor, *în vecinătatea isvórelor şi a apelor limpedĭ*". Tóte sanctuarele erau aşedate în vecinătatea isvórelor si în regiunĭ udate de rîurĭ [3])

Şi Decharme citéză o mulţime de localităţĭ şi o mulţime de epitete în carĭ se recunosc numirĭ de rîurĭ.

E decĭ lămurit, că Musele „furent primitivement des divinités des eaux".[4])

Dér nu numai atât: „Ele aparţin numĕrósei familii a *Nymfelor „lăcuitóre ale rîurilor şi isvórelor"*.[5])

Intrebarea e cum au ajuns aceste divinităţĭ ale isvórelor nisce divinităţĭ ale cântului şi inspiraţiunii. Autorul citat se teme a întări cu totul părerea „că la primele populaţiunĭ ale Greciei, sentimentul armoniei musicale a fost desceptat mai întâiŭ de sunetul apelor, de armonia naturală a fluviilor şi a torentelor". Déca privim însĕ lucrul mai de aprópe, vom vedé că tocmai acéstă ipotesă e cea mai verosimilă. Şi étă cum:

In latinesce *Nympha*, grec. *νύμφη*, alternéză de multe-orĭ cu *lympha*, grec. *λύμφη*.

Primul cuvênt însémnă „nymfă" şi „fată tînĕră"; a doua: „isvor" apă transparentă", „apă".[6])

Sĕ stabilim de ocamdată legătura între aceste două cuvinte şi sensurile lor, spre a puté trece la raportul lor cu Musele.

Lympha era apa, isvorul. In pădurile singuratice şi întinse ale Greciei şi Italiei, călĕtorul, care mersese césurĭ întregĭ fără a întêlni pe nimenĭ, era surprins în mod plăcut şi tot de-odată misterios de sgomotul unui torent, al unui isvor, al unei ape Şi în penumbra unui luminiş, el zăria de departe spuma părîului şi audia murmurul lui. I-se părea, — mai cu sémă Grecului, sociabil din fire şi decĭ mai lesne antropomorfist — i-se părea, că vede în unde o fiinţă omenéscă, al cărui pĕr resfirat i-se arată şi pe al cărui glas, pe al cărui cântec — susurul apei — îl audia. Şi atuncĭ *lympha* „apă", cu vremea se schimba în *nympha* — o fiinţă femenină, o divinitate a isvórelor — schimbare necesară, de óre ce de acum înainte fiind două concepţiunĭ, două noţiunĭ, — apa şi divinitatea apei — trebuiau două cuvinte şi fiind într'o strînsă legătură ambele, derivându-se una dintr'alta, şi cuvintele erau asemĕnate, derivate unul dintr'altul, printr'o modificare consonantică.

Deja de la derivarea *Nymphei* din *lympha* observăm, că unul din elementele carĭ au presidat la acéstă antropomorfisare a isvorului şi a spumei lui, a fost şi murmurul apei, *cântecul* ei. Era decĭ firesc, ca o parte din numĕrul Nymfelor sĕ fie cu vremea, divinităţĭ ale cântecului. Mai târdiu poporul a uitat originea lor şi le-a despărţit cu totul de Nymfe, de deiţele isvórelor. Poeţii, însĕ, tot le mai ţin minte începutul şi rostul lor; ba unii le numasc câte-odată numai Nymfe, pe aceste Muse...

Pe acest fel de Nymfe, pe Muse, le-au invocat necontenit poeţii, — la început conscient ca pe nisce frumuseţĭ ale firii, carĭ îţĭ înviorau mintea, te entusiasmau aşa în cât par'că inspirarea pornia *de la ele*, ér nu era a ta — a poetului — în faţa naturii superbe şi neînţelese. Mai apoi le-au invocat ca pe nisce simple deităţĭ, carĭ aveau darul de a-ţĭ trimite idei poetice şi crâmpee de versurĭ pe carĭ tu se le aşedĭ în poema ta.

In tocmai aşa s'au petrecut lucrurile şi la noi Românii cu *frundă verde*. S'a inspirat Românul de frumuseţile naturii; şi înainte de a-şĭ începe orĭ-ce cântec, se îndrepta cu rugăminte spre ce-i părea mai frumos din firea înconjurătóre — spre frundişul pădurii — ca sĕ-l inspire; întocmai cum Grecul şi Romanul se îndreptau către zînele apelor, către acele lăcuitóre ale pădurilor, al căror cântec îl audim în murmurul isvorului, cum Românul audia un cântec în frémĕtul frundelor, în fîşîitul frundişului printre care se strecura vêntul.

Musele — nisce Nymfe — au inspirat pe Romanĭ; „frundă verde" — un element de pădure — a inspirat pe Românĭ. La unii elementul aquatic şi de pădure s'a antropomorfisat; la ceilalţĭ a rĕmas un simplu preludiu al doinelor şi al unor balade.

Déca Musele la Romanĭ şĭ-au luat fie-care câte o atribuţie, séu mai bine dis li-s'a dat, — apoi şi la Românĭ, felul sentimentului esprimat are drept preludiu o frundă corĕspundĕtóre din vre-un punct óre-care de vedere.

Intr'adevĕr, étă ce dice Alexandri, pe care îl citéză şi d. Hasdeu:

„Frundă verde ce încunună cântecele „poporale, servă tot de-odată de caracteris-

---

[3]) P. Decharme, *Mythologie de la Grèce antique, p. 226 Cf. Les. Muses* de acelaşĭ.

[4]) Ibidem, p. 227.

[5]) Ibidem, p. 229. cf. p. 352.

[6]) Bréal, *Dictionnaire etymologique*, s. v.

împărţiseră 70.000 bilete, căcĭ atâţĭa ómenĭ încap în acea biserică, dér s'a întêmplat sĕ fie o plóie mare şi n'au putut aştepta toţĭ până se vor deschide porţile bisericei.

Inaintea bisericei erau soldaţĭ italienĭ, carĭ menţineau ordinea, ér în lăuntrul bisericei soldaţii papei din garda elveţiană formau cordon ţinênd liber drumul din mijlocul bisericei. Pe acest drum fù adus bĕtrânul papă, purtat pe umerĭ într'o „sedia gestatoria" şi încunjurat de 50 cardinalĭ şi vr'o 400 de metropoliţĭ, episcopĭ şi prelaţĭ adunaţĭ din tóte ţĕrile din Europa, America, Asia, Africa şi chiar din Australia.

Papa avea odăjdii de fir de aur şi în cap o corónă (triregnum) împodobită cu pietri scumpe, pe care i-au făcut-o poclon catolicii din tótă lumea.

Liturghia a celebrat'o cardinalul frances Langenieux şi afară de miile de peregrinĭ era de faţă şi corpul diplomatic şi următórele persóne princiare: Gustav moştenitorul de tron al Suediei, Paula marea ducesă de Saxa-Weimar, marea ducesă de Mecklenburg, principele Liechtenstein, principele Maximilian de Baden, principele Mirko al Muntenegrului, principele spaniol Almodovur, principele Norfolk şi alţii.

Ceremonia a durat $2^{1}/_{2}$ óre şi papa cu tóte bĕtrâneţele nu părea obosit. La sfêrşitul liturghiei el a intonat „Te Deum"-ul, pe care l'au cântat 60,000 de ómenĭ împreună cu dênsul. După acea a dat binecuvêntarea, în care timp tote clopotele din Roma au sunat.

Iubileul papei a fost celebrat în tóte bisericele catolice din tótă lumea. Aicĭ la noi, s'au ţinut de asemenea serbărĭ în Blaşiu, Oradea, Gherla şi Lugoşiù. Teologii din Blaşiù şi Gherla au aranjat în acea ḑi festivităţĭ literare şi artistice.

SCIRILE DILEI.

— 22 Februarie v.

Mişcarea populaţiei în Bucuresci. Doctorul Georgescu, medicul şef al oraşului Bucurescĭ, a compus o statistică despre nascerile şi decesele din capitala României de la 1 Ianuarie, până la 31 Decemvrie 1902. Din acéstă statistică vedem, că s'au născut 8091 copii, din carĭ 4207 băieţĭ şi 3884 fete, şi anume: 6226 Românĭ ortodoxĭ, 17 strĕinĭ ortodoxĭ, alte riturĭ creştine: 692. *Jidovĭ 1147*. Decese: 6476, din carĭ 3454 de sexul bărbătesc şi 3022 de sexul femeiesc. După riturĭ: Ortodoxĭ Românĭ: 5308, ortodoxĭ strĕinĭ: 20, alte riturĭ creştine 529, *Jidovĭ 596*. Bólele carĭ au secerat mai multe victime, au fost pneumonia, tuberculosa, gastro-enterita şi meningita. — Este curiósă disproporţia nascerilor şi deceselor între creştinĭ şi Jidovĭ. Pe când numĕrul nascerilor la Românĭ au întrecut numai cu 918 pe al deceselor (la un numĕr total de 6226), la alţĭ creştinĭ numai cu 163 (la 692 nascerĭ), la *Jidovĭ* vedem că la 1146 nascerĭ sunt numai 596 decese, rĕmânêndu-le escedent aprópe jumĕtatea nascerilor, adecă 551.

Din Şireag. Ni-se scrie: Un membru ordinar şi secretar al despărţĕmêntului Deşiù al „Asociaţiunei pentru liter. şi cult. poporului românesc", ba putem ḑice sufletul activităţii acelui despărţĕmênt, un bun şi zelos Român, care prin propia sa diliginţă şĭ-a câştigat vatră românéscă în Deşiù, moşie şi casă de piétră în Şireag, *Petru Mureşanu Şireganul* a trecut la cele eterne în ḑilele aceste în Şireag. Pe lângă moşie mai avea şi o bibliotecă însemnată de cărţĭ românescĭ şi diverse reviste. Apoi colecţiune aşa frumósă din mama ḑiaristicei românescĭ, înţeleg „*Gazeta Transilvaniei*", ca şi la Petru Mureşanu Şireganul n'am vĕḑut decât la încărunţitul în lupte pentru lege şi limbă Michail Făgărăşianu, părintele protopop al tractului Betleanului, din Teure. Petru Mureşanu Şireganul a fost şi un zelos corespondent al ḑiaristicei române. A scris mai mult în „Gazeta Transilvaniei", mereu cu nume deschis, bine sciind, că rar lucru este, când un corespondent, ce-şĭ ascunde numele, sĕ n'ascundă şi adevĕrul (!). Mort în al 64-lea an al etăţii şi al 40 al fericitei sale căsĕtorii, — din mormêntul próspĕt rógă pe coetanii sĕi sĕ conducă destinele românismului din aceste părţĭ pe calea lucrării naţionale şi a iubirei frăţescĭ. Că precum la lumina sórelui putem deosebi cânele de óie, aşa şi la lumina faptelor, ce le lasă mortul după sine, se deosebesce sufletul nobil de cel fals. — *Un stimător al bĕtrânilor.*

Darurĭ pentru biserică. Următorii credincioşĭ au făcut în anii din urmă frumóse darurĭ pentru biserica gr. or. din Sebeşul-de-jos (com. Sibiiului):

S'a fost legat triodul, ér cheltuelile în sumă de 10 coróne au fost purtate de V. I. *Miru* şef de tren C. F. R. — D-l Toma *Doican* paroch şi Ioan *Doican* au procurat un triod cu litere latine, legat frumos, în preţ de 30 cor. — D-l Teodor *Popescu* comerciant în Sibiiu a dăruit o măsăriţă frumósă pe pristol în valóre de 15 cor. — Ioan T. M. *Telvan* a cumpĕrat pentru biserică un apostolier cu litere latine în preţ de 10 cor. — Vasile M. *Telvan* epitrop, începênd cu anul 1900, a provĕḑut şi provede biserica pe spesele d-lui cu uleul necesar în candele. — Reparaţia icónei de la iconostas a costat 15 cor.; jumĕtate s'a incassat de la particularĭ, ér cealaltă jumĕtate s'a solvit din partea lui Ioan I. *Micu.* — D-şóra *Marióra Doican*, fiica preotului local şi învĕţătóre în loc, a donat două prapore frumóse lucrate de d-sa în valóre de 50 cor. şi un patrafir. — Ioan *Aldea* şi Toma Oni *Turcu* au donat câte un pământ, carĭ după mórtea donatorilor vor întra în posesiunea bisericei. Priméscă marinimoşii donatorĭ mulţămită şi pe calea acésta. *Sebeşul de jos*, la 17 Februarie 1903. — *George Stoica*, epitrop.

Societatea sodalilor „Lumina", după cum ni-se scrie, şĭ-a ţinut adunarea generală la 9 Faur n. Societatea dispune aḑĭ de o avere de 2586 cor. 25 banĭ, afară de mobiliar. Ea are o bibliotecă proprie, ér pentru întrunirile de distracţie biserica Sf. Nicolae din Scheiù a avut bunăvoinţa a pune la disposiţia membrilor un local gratuit. In adunare s'a dat sémă despre activitatea ei în decursul anului. A fost ales secretar d-l Mihail *Navrea*. După adunare membrii s'au întrunit la cină comună.

„Economia", casă de împrumut şi păstrare în *Cohalm*, în urma hotărîrii luate din partea direcţiunii, va avé ca organe oficióse de publicitate diarele „*Gazeta Transilvaniei*" şi „*Telegraful Român*".

Consulate rusescĭ în Macedonia. Rusia pentru a esercita un control mai de aprópe asupra reformelor în Macedonia, a dispus sĕ înfiinţeze alte cincĭ nouĕ consulate în Macedonia. Toţĭ Bulgarii Macedonenĭ se vor pune sub protecţia consulilor ruşĭ.

Lumina electrică a început sĕ se introducă nu numai pe la oraşe, dér chiar şi la sate, cum e de pildă comuna *Codlea* din apropierea Braşovului, unde ḑilele acestea s'a întrodus lumina electrică. In legătură cu acésta amintim, că în oraşul *Davos* (Elveţia cantonul Grisons) se va aplica electricitatea nu numai pentru luminat, ci şi pentru încălḑirea hotelelor, caselor şi pentru tóte trebuinţele industriale şi casnice. In sfêrşit peste un an din oraşul Davor vor fi eliminate tóte combustibilele, cum sunt lemnele, cărbunii, gazul, petrolul, şi vor lăsa electricitatea singură stăpână. Inginerii au captat spre acest scop două rîurĭ de munte şi nisce turbine uriaşe s'au pus în mişcare avênd 5—6000 putere de cai. Pană acuma un numĕr însemnat de hotele au adaptat încălḑitul electric, prin mijlocirea unor radiatorĭ şi în multe bucătării şi case s'a instalat încălḑitul electric în locul sobelor. Chiar şi un brutar încă a adaptat cuptorul electric pentru cócerea pânei, ér spălătoresele calcă rufele cu ferul încălḑit cu electricitate.

Jefuirea bisericilor este un lucru atât de rar, încât poţĭ sci, că décă audĭ despre aşa ceva, apoi făptuitorul trebue sĕ fie un om fórte afurisit şi depravat. Ḑilele trecute s'a întêmplat un asemenea jaf la catedrala sfântului Isac di Sân Petersburg, care este renumită de pietrile scumpe, cu carĭ sunt împodobite icónele. S'a furat o corónă de briliante, care era aşeḑată la icóna Mântuitorului. Poliţia a descoperit pe făptuitor în persóna lui Alesandru Constanschi din Novgorod. Constanschi este fiu de preot şi e în etate de 42 anĭ, însurat, dér trăiesce rĕu cu nevasta, din care causă s'a dat beţiei. El a întrat în catedrală pe feréstră şi după-ce a acoperit faţa Mântuitorului (ca sĕ nu-i vadă fapta nelegiuită!) a desprins coróna şi luându-o a ascuns'o în casa unor neamurĭ ale sale, unde poliţia a găsit'o întrégă.

Bacnote falsificate. Poliţia din Szarvas a pus mâna pe o bandă de falsificatorĭ de banĭ, la care s'a găsit bancnote falsificate în valóre de opt-spre-dece mii de coróne. Lucrul s'a descoperit în modul următor: Mai deunăḑĭ sosi la Szarvas un tînĕr elegant, care s'a dus la un birt din acel oraş şi a început sĕ chefuiéscă. La plată a dat birtăşiţei o bancnotă de o sută coróne, pe care birtăşiţa a schimbat'o fără sĕ bănuéscă ceva. Tînĕrul, care dealtmintre e fotograf în Panciova, era cam chirchilit şi a întrebat la birt, décă nu cumva cunósce pe economul Iuhos Pal. I-s'a rĕspuns, că da, şi birtaşul i-a dat pe rîndaşul (hetes) sĕu, căruia i-a dat o scrisóre nepecetluită sĕ o ducă la Iuhos. Rîndaşul în drum a întrat la cârciumă sĕ bea un ciocan de rachiu şi sĕ întrebe, în care casă şede Iuhos. Cârciumarul a cetit scrisórea şi a vĕḑut, că tînĕrul îl chiamă pe Iuhos la o întîlnire sĕ vorbéscă în afacerea *bancnotelor*. Cârciumarul a însciinţat gendarmeria, care l'a arestat atât pe fotograf, cât şi pe Iuhos. La acest din urmă s'au găsit 18.000 coróne banĭ falsificaţĭ. Agentul bandei, care umbla sĕ schimbe banii, era un fost vechil cu numele Tóth Kálman, care a fost de asemenea arestat la gara din Szarvas, tocmai când venia din Seghedin.

Sĕ dai banĭ împrumut — şi sĕ nu-i mai veḑĭ. Aşa au păţit'o fraţii *Lorando* din Paris, carĭ aveau comerciù mare în Constantinopole, şĭ-au dat nisce banĭ împrumut chiar statului turcesc dér au murit fără sĕ li-se dea banii îndĕrĕt. Imprumutul s'a dat la 1875: 30.000 de funţĭ turcescĭ. Daţĭ ministeriului de finanţe turcesc cu 15%, apoi la 1876: 50.000 funţĭ cu

---

„tică cântecului. Astfel când subiectul „este eroic, când el cuprinde faptele unui „vitez, poetul alege frunḑele de arborĭ séu „de florĭ ce sunt în potrivire cu puterea „şi cu tinereţea, precum frunḑa de ştejar, „frunḑa de brad, frunḑa de bujor, căcĭ „voinicii baladelor sunt înalţĭ ca bradul, „tarĭ ca ştejarul, rumenĭ ca bujorul. Cântecele de iubire se încep cu frunḑele de „lăcrămióră, de sulcină, de busuioc, pentru-că aceste florĭ, după crederea poporului, au o menire fermecătóre. Când e cântecul de durere séu de mórte, el preferă „frunḑele din mărăcine, de mohor, etc. In „legendele şi baladele unde figuréză copile „frumóse, acestea sunt întovărăşite de cele „mai gingaşe florĭ ale câmpiilor, poetul le „încunună cu ghirlande mirositóre de frunḑe „de viorele, de trandafirĭ, de micşunele, etc."[7])

D. Hasdeù, după-ce înlătură greşéla, ce o facea Alexandri, de a găsi o comună origine cântecelor nóstre începĕtóre cu „frunḑă verde" cu unele cântece italienescĭ şi spaniole începĕtóre cu flóre de viorea, de cireş, etc., — acolo fiind ceva sporadic şi cu privire la efeminata flóre, ér la noi fiind un fenomen general şi cu privire la bărbătésca frunḑă din care doinesc flăcăii de rĕsună văile şi pădurile — după ce înlătură acéstă greşélă ne dă exemple îndestule spre adeverirea aserţiunii lui Alexandri, că felul unei frunḑe servă de caracteristică fie-cărui cântec.

Aşa:

„In balada lui Ghemiş, eroul fiind „forte mic, dér şi tare tot de-odată, cântecul se începe printr'o alună:

„Frunḑă verde *d'aluniş*
„Tace cucul la răriş
„La răriş, la cărpeniş
„De frica celui Ghemiş, etc.

„Balada lui Bujor mort în spânzurătóre, debută prin:

„Frunḑă verde de *năgară*,
„A eşit Bujor în ţéră...

„ca şi o doină despre:

„Frunḑă verde de *năgară*,
„Vai, sĕrmană biată ţară,
„Cum te-ajunse focul éră!
„Ruşii vin te calicesc, etc.

„Trista salcie figuréză în cântecul „orfanilor:

„Frunḑă verde *sălcióră*,
„Puiculiţă bălăióră,
„Tu n'ai tată, eu n'am mamă, etc!

„Un voinic cântă:

„Frunḑă verde şépte *braḑĭ*
„Fost'am noi vre-o şépte fraţĭ, etc."

„Amarul pelin caracterisă pe cei înstrĕinaţĭ:

„Frunḑă verde de *pelin*
„Tu strĕină, eu strein,
„Amêndoi ne potrivim
„Hai în codru sĕ trăim, etc."

„Urzica merge de-asemenea în armonie cu suferinţa:

„Frunḑă verde de *urzică*
„Strigă, Dómne, cine strigă
„Strigă Giurgiu, dintre luncĭ
„Dela boi şi de la juncĭ,
„Nime 'n lume nu aude
„Strigătele sale crude, etc.

„Ilusiunile perdute se manifestă prin „aguridă:

„Frunḑă verde *aguridă*,
„Mult escĭ leleo, ispitită,
„Mult mĕ înşelĭ, şi mult mĕ porţĭ etc.

„Mai pe scurt, totalitatea poesiei poporane a Românului este ca un fel de „botanică, fie-care plantă fiind descrisă pe „larg printr'o situaţiune corespondentă a „sufletului uman".[8])

Acest lucru este aşa de adevĕrat şi e aşa de înrădĕcinat în firea Românului, în cât persistă cu stăruinţă de fier. Intr'adevĕr, aceste lucrurĭ le observase Alexandri pe la 1867, ér d. Hasdeu le adeveria pe la 1874. De atuncĭ vremurile s'au schimbat mult. Civilisaţiunea, adecă mai bine ḑis viéţă orăşenéscă, a pĕtruns pretutindenĭ, a străbătut până în cele mai depărtate cătune din munţĭ. Şi sciut este după ḑisa poetului:

„Şi cum vin cu drum de fier
„Tóte cântecile pier".

Totuşĭ poesia poporană n'a dispărut, frunḑa verde s'a păstrat neclintită în fruntea cântecelor şi caracteristica conţinutului versurilor prin felul frunḑei, e tot aşa de obicĭnuită, ca şi în vremurile vechĭ.

Aşa de pildă, décă ne aruncăm ochii asupra colecţiunii mult regretatului G. Dem. Teodorescu, publicată în 1885, acelaşĭ lucru îl vom vedé. Şi tot aşa în colecţia d-lor Iarnik şi Bârseanu, publicată întâiaş dată, în acelaş an 1885; în colecţia d-lui Bibicescu, publicată în 1893; în colecţia d-lui Rădulescu-Codin, din 1896, şi în fine în primul volum de materialurĭ folkloristice publicat sub direcţiunea d-lui Tocilescu, în 1900.

(Va urma.)

7) Alexandri, *Poesii populare* 1867, p. 92, citat la Hasdeu, *Istoria critică*, t. II. p. 60i

8) Hasdeu, *Istoria critică a Românilor*, t. II, p. 71.

12%. Până la 1891 și-au tot cerut banii, dér n'au căpătat nicĭ capital, nici camete. După mórtea celor doi frațĭ, moștenitórea lor contesa Bertier, vĕḑênd, că nu-i chip sĕ capete banii îndĕrĕt de la Turcĭ, s'a adresat unui jurnalist cu numele *Courmes* și i-a făgăduit, că-i va da 2 milióne de va câștiga banii, numai sĕ pornéscă o luptă strașnică cu condeiul în jurnalele din Paris. Courmes s'a însoțit cu un al doilea jurnalist, Fouquier, și au umblat pe la tóte redacțiile mai cu rugăminte, mai cu făgăduelĭ, sĕ publice câte un articol în afacerea moștenirei Lorando. Așa s'a și făcut. Guvernul frances vĕḑênd articolele în tóte ḑiarele, s'a vĕḑut silit a interveni la guvernul turcesc, care a și plătit până acuma 8 milióne de francĭ ambasadorului frances din Constantinopol. Courmes și Fouquier însĕ susținênd, că numai vredniciei lor se póte mulțumi, că turcul plătesce, au cerut sechestru pe cele 8 milióne ce se află la ambasada francesă din Constantinopol.

Vai de copiiĭ ce rĕmân fără părințĭ! In Rakonitz (Boemia) trăia mai de mult un doctor cu numele Anton Kratochwill. Sunt mai bine de ḑece anĭ, de când acel doctor a murit, lăsând în urmă o vĕduvă și două copile orfane. Cât timp a trăit mama lor, căpĕta o mică pensie, și din asta trăiau. Dér nu de mult murì și mama lor și fetele rĕmaseră fără nicĭ un sprijin în lume. Intâiŭ începură sĕ vêndă din casă câte ceva, ca sĕ aibă pe ce-șĭ cumpĕra pâne, dér când nu li-a rĕmas nicĭ ce vinde, atuncĭ fetele au ajuns la desnădejde. Cea mai mare, Maria, s'a dus în cemeteriu și pe mormêntul mamei sale s'a otrăvit cu soluție de opium. Ingrijitorii cimiterului au găsit'o leșinată, dér încă în viéță și au dus'o la spital. Lângă dênsa găsiră și o scrisóre, în care ișĭ spune istoria vieții și se rógă de cei ce i-or ceti scrisórea, sĕ nu spună nimica surorii sale Matilda despre mórtea ei. Cu tóte acestea a auḑit și Matilda de ceea-ce s'a petrecut și s'a dus la spital. Aicĭ a găsit pe soru-sa, care se lupta cu mórtea, și nicĭ vorbă sĕ pótă vorbi, orĭ sĕ cunóscă pe cineva. Matilda s'a dus acasă și în desperarea ei, a vrut întâiŭ sĕ se spânḑure, dér nereușind cu spânḑuratul, a luat un cuțit și șĭ-a tăiat gâtul. In aceeașĭ nópte a murit și soru-sa din spital. Pe amêndouĕ le-au pus într'un mormênt comun.

Plóie roșie. In 27 Februarie a căḑut în Swansea (Englitera) și în alte localitățĭ din sudul țĕrii de Galles, o plóe roșie în colóre așa de viuă, în cât tot ținutul părea scăldat într'o lumină roșiatică. Un proprietar șĭ-a adunat óre-care cantitățĭ din acéstă apă roșie pentru a o esamina, și a constatat, că conține un praf fin, care e în tocmai identic cu acel praf, care l'a primit ca aducere aminte, după erupțiunea din Martinica. Nimic mai probabil, că acel praf vulcanic a fost dus de curentele aeriane până la țĕrmii țĕrei de Galles, unde el a pĕtruns în vaporii regiunelor înalte atmosferice.

Teatru german. Aséră a dat societatea teatrală sub direcțiunea d-lui Leo *Bauer* prima sa representațiune din ciclul acesta: opereta în 3 acte *„Das süsse Mädel“*, de Reinhardt. Musica acestei operete e viuă, melodiósă și întrețesută de motive de vals. Societatea de operete constă mare parte din actorii cântărețĭ cunoscuțĭ deja la noi, sunt însĕ și mai multe puterĭ nouĕ. In general trupa d-lui Bauer e forte bună. Publicul a aplaudat aséră viu și îndelungat pa artistĭ mai vêrtos însĕ pe tenorul, d-l Herold, și d-rele Mariane Bogler (sopran) și pe d-ra Schwarz (subretă). O plăcută impresie a făcut scena cea nouĕ a teatrului, care se presentă așa de elegant și a fost cu mult gust artistic lucrată de dibaciul pictor de aicĭ *Hans Bulhardt.*

Lecții din limba francesă dă o profesóră diplomătă de origine francesă atât din gramatică, cât și din literatură și conversațiune, cu prețul fórte eftin de 1 coróna pe o óră, atât în locuința respectivului, cât și acasă la D-sa. Detailii în Villa Kertsch, la camera Nr. 12.

Suferință chinuitóre este șoldina și reumatismul, dér alifia lui Zoltan vindecă — cum au dovedit declarații autentice medicale și scrisorĭ de mulțumire — cele mai vechĭ suferințe de șoldină și reumatism după câte-va fricțiunĭ. Sticla 2 cor. în farmacia lui Bela Zoltan în Budapesta. Sĕ nu întârḑie nimenĭ sĕ comande acéstă alifie miraculósă.

Serata societății „Petru Maior“.

Budapesta, 4 Martie.

Onorată Redacțiune!

Urmând aprópe în toțĭ anii usului de până acum, societatea de lectură „Petru Maior“ a aranjat în ḑiua de 26 Februarie st. n. o serată musicală, împreunată cu dans, despre care țin a relata următórele:

Conducĕtorii societății, la aranjarea petrecerei amintite s'au pus pe punctul de vedere, că întru cât se póte, programul seratei sĕ-l formeze prestațiunile membrilor societății, și pot declara, că acest lucru a și succes pe deplin.

Atât orchestra și corul, precum și solo de violină a d-lui A. Monția și solo de pian a d-lui I. Pușcariŭ au satisfăcut tuturor așteptărilor și au lăsat publicului cele mai bune impresiunĭ. Orchestra ne-a delectat cu douĕ puncte: *„Marș de nuntă“* de Mendelsohn, și *„Poutpouriul III“*, de I. Mureșianu. Amêndouĕ punctele au fost esecutate bine, așa că cu drept pot ḑice, că póte nicĭ odată n'a avut societatea nóstră orchestră așa de bună, ca acum.

Corul încă șĭ-a esecutat cu precisiune punctul: *„Viața Țiganilor“* de Schumann, deși unii dintre membrii societății, carĭ sunt bunĭ cântărețĭ, din diferite motive nu șĭ-au dat concursul.

Ceea-ce privesce solo de violină: *„Concertul IX“* al lui Beriot, esecutat de d-l A. Monția acompaniat la pian de d-l A. Iorga, precum și *„Rhapsodie hongroise“* a lui Liszt esecutată la pian de d-l jurist I. Pușcariu, este de ajuns, décă spun, că au meritat sĕ formeze punctele de solo și de forță ale programei.

După concert s'a început dansul cu hora, apoi au urmat celelalte jocurĭ indicate în ordinea de dans, care a plăcut fórte mult dansatórelor. Amintesc acéstă împrejurare, fiind-că sciut este, că dansatórele simt o deosebită plăcere, când capĕtă la petrecerĭ ordine de dans frumóse, păstrându-le ca suvenir plăcut. Dansul a durat cu o mică întrerupere — cunoscută sub numele de pausă — până în ḑorĭ de ḑi, când participanții s'au depărtat cu cele mai plăcute impresiunĭ.

Mai amintesc, că la petrecerea acésta au participat și notabilitățĭ și familii streine și érășĭ multe dintre familiile notabile române și mai cu sémă multe dintre d-șórele române au absentat de la petrecere, totușĭ cu toții ne-am petrecut în cea mai bună ordine și sunt sigur, că și óspeții strĕinĭ numai impresiunĭ bune au dus cu ei de la serata nóstră. Astfel a decurs acéstă petrecere, care cu drept cuvênt se póte numĕra între cele mai succese, atât în ce privesce întregul aranjament, cât și partea morală.

— *dixi.* —

Convocare.

„Asociațiunea pentru sprijiniren învĕțăceilor și sodalilor românĭ — Brașov“ îșĭ va ține adunarea generală ordinară *Duminecă în 2/15 Martie* la órele 3 post m. în localul asociațiunei din strada orfanilor nr. 4 la care sunt învitațĭ toțĭ membrii și toțĭ aceia, cărora le zace la inimă prosperarea și înflorirea meseriașilor.

Program: 1. Deschiderea adunării prin presidiu. 2. Alegerea unei comisiunĭ verificătóre. 3. Raportul comitetului. 4. Raportul cassei. 5. Raportul comisiunei censurătóre. 6. Presentarea budgetului pe a. 1903. 7. Alegerea comitetului pe un period de trei anĭ. 8. Alegerea unei comisiunĭ pentru censurarea socotelilor.

Din ședința comitetului, ținută la 14/27 Februarie 1903.

Brașov, 15/4/II. 1903.

I. *Socaciu*, președinte. Dr. *Lacea*, secretar.

Afacerĭ bisericescĭ.

F... 1903.

In 25 Ianuarie a. c. s'a ținut în comuna Feldru, situată pe valea Someșului, o ședință cu senatul bisericesc sub presidiul d-lui paroch local Constantin Pop.

In acéstă ședință s'au pertractat obiecte de interes bisericesc și între acestea, conform programei, a venit la ordinea ḑilei și alegerea de clopotar și regulator al orologiului din turnul bisericei, — care orologiu e cumpĕrat și așeḑat în turn de un domn proprietar și oficial în retragere, născut în comuna nóstră, însĕ cu locuința în orașul Bistriță. Acest domn cu numele Gavriil Neamțu, în semn de iubire către comuna sa natală și pentru a împodobi biserica nóstră din al sĕu propriu a purtat tóte cheltuelile împreunate cu orologiul din turn și nu a pretins altă mulțămită, de cât că s'a rugat, că décă orologiul e așeḑat și tocmit sĕ umble regulat, sĕ se îngrijéscă cei competențĭ de o persónă pricepĕtóre la tragerea și regularea aceluia, ca nu cumva sĕ se strice, fiind o podóbă pentru biserică și un semn de îndreptare și acomodare pentru tótă comuna.

Asa s'a și facut, că prin ómenĭ fruntașĭ ai comunei și prin senatul bisericesc s'a și ales ca clopotar și regulator al orologiului măestrul ferar din comuna nóstră Pompeiŭ Pop, care e măestru bun, diplomat, și la așeḑarea orologiului a stat împreună cu orologierul, care a așeḑat orologiul și a lucrat din fer mai multe cârlige și alte trebuincióse, fără ceva pretensiune.

Venind însĕ la pertractare alegerea de clopotar și regulator al orologiului, ne am cuprins de mirare când președintele aduce la cunoscință, că la acest post se află un alt concurent, care s'a însciințat că va servi cu plată mai puțină, și totodată propune membrilor, că din punct de vedere a cruțărei fondului bisericesc, sĕ se alegă cel mai ieftin dintre concurențĭ.

Membrii senatului nesciind ce póte fi acésta și sciind că este clopotar și regulator al orologiului om destul de dextru — cer a se face votare nominală, la care președintele rĕspunde, că votare nu se póte face, de óre-ce un concurent e mai scump și unul mai ieftin.

Rĕspuns nimerit a primit d-l președinte de la un membru veteran că: décă nu putem vota, atuncĭ pentru-ce suntem chemațĭ, sĕ mergem acasă și sĕ alégă d-l președinte pe cine voesce.

După multă sfătuire, vorbind care de potere și în un hălălaiŭ fără a se ținé ordine, se învoesce și d-l președinte la votare, — dându-șĭ chiar d-sa în primul rênd votul pentru concurentul sĕu cel mai ieftin. Insĕ fiind în minoritate, a căḑut și a rĕmas cu voturĭ în majoritate tot fostul clopotar Pompeiŭ Pop.

D-l președinte nu a fost îndestulit și a anunțat recurs ḑicênd că alegerea nu s'a făcut în regulă.

Intreb pe d-l președinte: *a*) a fost corect ca dênsul sĕ voteze cel dintâiŭ? *b*) ce se întêmpla décă voturile erau egale? *c*) în contra cui a anunțat recurs? *d*) și, în urmă ce scop a urmărit? Eu din parte-mĭ recomand, ca sĕ nu fie omul interesului și sĕ nu ḑică una și sĕ facă alta.

bibi.

Serate de ale meseriașilor românĭ.

Sibiiu, 27 Febr. n. 1903.

La 26 Februarie s'a ținut ședința literară a meseriașilor noștri. Erau órele $7^1/_2$ séra, când salele Reuniunei destul de spațióse, gemeau de mulțimea óspeților adunațĭ. Douĕ marĭ și frumóse icóne ale maicei Domnului, lucrate în uleu, sunt țintuite de-asupra lădiței pentru crucerii, pe carĭ participanții îi depun, drept taxă de întrare, în pălăria notarului I. Apolzan, care apoi îi întroduce în lădița, ce aduce și ea câte 2—6 cor. lunar în favorul fondului vĕduvelor și orfanilor. Apoi la locurĭ de frunte se găsesc frumósele portrete ale binefăcĕtorilor némului: Șaguna, metropoliții Mețianu și Dr. Mihalyi, episcopul Popea, Nicolae Cristea și Andronic și alții.

La órele 8 și un pĕtrar, pe când în sală nu ar mai fi putut încăpea nimenea, la rugarea presidentului Victor Tordășianu notarul Reuniunei domnul I. Apolzan cu voce sonoră și respicat cetesce sumarul ședințelor administrative.

Adêncă și emoționantă a fost pentru noi onórea din urmă, ce Reuniunea a dat membrilor sĕi reposațĭ, mult regretatului Dr. D. P. Barcianu și Demetriu Mitoc, acest din urmă fost membru în comitet. Aci scot la ivélă panegiricul ținut de president asupra vredniciilor neuitatului Dr. D. P. Barcianu, unul din povățuitorii și binefăcĕtorii Reuniunei, care mai că nu puté sĕ-șĭ arete în mod mai demn recunoscința față de decedatul, de cât prin crearea fondului Dr. D. P. Barcianu, menit a ajuta sodalii (calfele) lipsițĭ de lucru.

Serbarea a fost mult ridicată prin corul clericilor seminarialĭ condus de d-l B. Bena, care ne-a făcut plăcută surprindere prin esecutarea strofelor ocasionale „Măestrii și plugarii“, scrise de profesorul Andreiŭ Bârseanu din Brașov, dedicate exposiției industriale, strofe a căror composiție musicală a eșit din péna neobositului dirigent H. Kirchner. Sodalul mĕsar d-l Iac. Cărătuș ne redă frumos poesia „Mirele și mirésa“ de Const. Morariu. Micuța școlăriță Ana Sinu cu ton respicat ne enarézá povestea „Fata moșului și Impĕratul“. „De când mândra m'a lăsat“, de G. Dima, fŭ cântată frumos de corul d-lui Bena. Celelalte puncte din program încă au fost cu succes esecutate.

Finalul programului l'a format composiția „Asta-i mândra bat'o bruma“ de G. Dima, esecutată de bravul cor al seminariștilor.

Un călĕtor.

ULTIME SCIRI.

Salanic, 7 Martie. *Hilmi* pașa, inspector general, a primit din Constantinopol ordinul, ca sĕ considere pe toțĭ membri bandelor comitetelor macedonene de trădătorĭ și décă-i va prinde *sĕ-i esecute prin glonț.*

Cetinje, 7 Martie. Mai mulțĭ Albanesĭ au atacat și au ucis pe trei muntenegrenĭ pe drumul dintre Berane și Bijelopolje.

Declarațiunea dela 1851

a lui A. Papiu Ilarian.

Făcênd unele observărĭ la articolul „A. Papiu Ilarianu și decorațiunile dela 1850“, apărut în revista „Luceafĕrul“, d-l Vasilie Pârvan publică între altele, în aceeașĭ revistă, și cuvêntarea ce a ținut'o A. Papiu Ilarian înaintea decanului universității din Viena la 9 Ianuarie 1851 și care cuprinde declarațiunea a doua a sa*) cu privire la decorațiunea ce i-s'a conferit. Cuvêntarea a fost rostită în latinesce, dér nu s'a păstrat decât textul traducțiunei fidele ce a făcut'o chiar în aceeașĭ ḑi (9 Ian. 1851) însușĭ Papiu după textul latin — în care traducere a întrebuințat multe latinisme.

Eță declarațiunea acésta după originalul, ce se află la Academia Română:

Bărbațĭ magnificĭ și Clarisimĭ!

Când cu cutrierătura cea universală, care amenința rĕsturnarea tronului imperial și când credința către Imperator se socotea de crimă și sĕ pedepsea cu mórte, — bărbații unei ginte numeróse rĕspândite lat în Orientul Monarchiei — bărbații gintei române, ḑic, care din secolĭ dată de guvern uitărei — gemeau sub jugul cel de fer al sistemei feudale, și sub domnia gintelor privilegiate, — în adunările lor cele imposante, din propriul lor instinct determinară și jurară credință

*) Cea dintâiŭ declarațiune a făcut'o la 26 Noemvrie 1850;

eternă Imperatorului, al cărui nume totdéuna fù sacru Românilor.

Majestatea Sa sacratisimă vĕdênd starea presentă a lucrurilor, pronunță din altisimul sĕu oraclu egalitatea de drepturĭ pentru tóte ginţile republicei Austriace.

Acest effat puternic al Imperatorului, acest adevĕr etern, care singur póte salva și întări republica austriacă cu o furóre sacră inimile Românilor tot-déuna credincióse Imperatorului sĕu; drept aceea vedeau acum Românii salutea gintei sale proprie în susținerea tronului imperial, decĭ decretară a sacrifica viéța și tóte bunurile pămêntescĭ pentru salutea publică și a-se da morții pentru Cesarul.

Intr'aceea flacăra resbelului se încinse peste tótă Ungaria și Transilvania.

Și décă au adus când-va vre-o gintă sacrificiu pentru salutea imperiului: ginta română într'adevĕr în fidelitatea sa se devovi (jertfi) pe sine însă-șĭ pentru augustisimul Imperator. Marturĭ sunt sutele de sate prefăcute în cenușă de inimicul Imperiului, martorĭ sunt miile de martirĭ, carĭ muriră fórte (forțitor) pentru Cesarul, parte tăiațĭ în resbel, parte ucișĭ în căsĭ, parte judecațĭ la morțĭ rușinóse, pentru fidelitatea către Impĕrat.

In urmă resbelul cel trist se fini cu norocire: propugnatorii tronului și egalității de drepturĭ repurtară dela inimicĭ victoria, și nimenea n'aștepta mai cu mare dorință și mai cu încredĕtóre speranță, decât Românii, ca sacrul effat (cuvênt) imperatoriu, egalitatea de drepturĭ, acest principiu preaînalt, de la care depinde viéța séu mórtea republicei austriace, și care de atâtea-orĭ se pronunță de pre înălțimea tronului, — ca acest principiu. dic, sĕ se pună odată în lucrare.

Dér durere! acest principiu mare apromițĕtor de fericitate universală, încât se atinge de gintea română, până acum rĕmase numai în teorie și gintea română astădĭ după atâtea sacrificii, ca și înainte de Martie, se află în deplorandul stat de opresiune, ba déca este adevĕrat aceea că consciința opresiunei dă un nou pond (greutate)[1] a cesteia, statul presente al națiunei cu mult e mai jelnic astădĭ ca mai 'nainte.

Drept acea cu universala ginte română sunt silit și eu credinciosul ei fiu a jeli comuna condițiune.

Așa este, bărbațĭ magnificĭ și clarisimĭ! Nu deplâng eu casul optimului meu părinte, servitor la sacrul altar, care se ucise cu mórte rușinătóre pentru credința către Cesarul sĕu[2]), căcĭ acesta ca supus morții au dat numai aceea cu ce era dator naturei, și cu tóte că mórtea lui mie și la ai mei este acerbissimă, cu tóte acestea acerbitatea dororei o alinéză nu puțin acea cugetare, că dênsul credința către summul principe al țĕrei nu numai o predică cu cuvêntul, dér ce e firmisimul argument al adevĕrului, adevĕrul doctrinei îl probà cu sacrificiul vieții; nu deplâng iactura familiei mele celei orbate de cap, care în mórtea tată-meu, în care noi rĕmașii lui perdurăm mica nóstră speranță și auctorul a tótă fortuna nóstră pe acest pămênt; nu deplâng misera sórtă a mititelelor surorĭ, destitute de tot ajutorul omenesc — nu trista condițiune a matrei mele, care după-ce perdù casa prefăcută în cenușă de barbara mână a inimicului și-șĭ perdù tótă averea nimicită prin focul și ferul aceluiașĭ, acum la umilima mea suplicațiune[3]) de abia dobândi un subsidiu de 60 fl. anual[4]) din care nicĭ dênsa nu póte duce o viéță miseră, cu atât mai puțin póte educa pruncii[5]; dér plâng, bărbațĭ magnificĭ și clarisimĭ, tristisimul stat al universei ginte române, cărei nicĭ după atâtea și atarĭ fapte egregie, cu care-șĭ probà fidelitatea către Impĕrat, nu-i surise fortuna spre a-șĭ dobândi cap în care, precum generósa ginte Croatică în Banul sĕu, saxonică în Comite, ca într'un fulcru tutisim sĕ se pótă rĕzima, care sĕ pórte loc de părinte miser aflictei națiunĭ, și sĕ ștérgă lacrămile de pe ochii miilor de orfanĭ și sĕ fie mediatorul opresei ginte la optimul principe al țĕrei.

Care așa fiind, bărbațĭ magnificĭ și clarisimĭ, sper firmisim, că voi cu prudența vóstră de care vĕ bucurațĭ, prea ușor vețĭ fi pricepênd, că eu, nu mai puțin, ca orĭ-care alt român, în atarĭ impregiurărĭ mĕ aflu, care departe ca sĕ ne erte pe noi a-ne îmbrăca cu semne de bucurie cât mai vîrtos ne silesc a-le depune pe aceleașĭ și a jeli. Cu tóte acestea, după-ce Majestatea Sa sacritisimă bine-voi din altisima sa grație a condecora essiguele mele conate, reverind eu înaintea vóstrĕ acéstă grație preaînaltă și dând pentru acésta cele mai marĭ mulțumite ce pot, și promițêndu-vĕ a fi parat la esemplul tată-meu și miilor de Românĭ de-ar fi trebuință de a-mĭ pune și viéța pentru optimul Imperator: *fie-mĭ ertat prin voi, bărbațĭ magnificĭ și clarisimĭ, acéstă decorațiune pentru merite a o purta până atuncĭ acoperită cu vĕlul de tristeță, până-ce emendându se sentul gintei mele voiŭ avea causă ce desbracă jelea și a mĕ bucura.*

Și acésta a mea declarațiune mĕ rog a-se subșterne și cunoscinței prea înalte.

Viena, 9 Ian. 1851.

Alesandru Ilariu Papiu m. p.,
Romanu diu Trannia auditoriu de drepturĭ la Universitatea din Viena.

[1]) Tóte parantesele sunt ale lui Papiu

[2]) Tatăl lui Papiu fù ucis de Ungurĭ la Turda în Martie 1849. Pentru amănunte asupra suferințelor lui Papiu și a familiei sale v. Convorbirĭ Literare pe 1903, numĕrul pe Ianuarie.

[3]) De la începutul lui 1850; Originalul în ms. 9?6 la Academia Română.

[4]) In conceptul din ms. 1060 f. 348 Papiu spune: „Tocmai în sĕptĕmâna acésta eși o resoluțiune în care încuviințéză singur pentru muma o pensiune de 60 k. f. m. c., din carĭ nicĭ mumămea nu póte trăi, ér surorile s'au dat cu totul uitărei“.

[5]) Papiu supărat peste mĕsură de acest derisoriu ajutor, trimise mamei sale o copie (aflătóre adĭ în ms. 1060 f. 344), după care ea trebuia sĕ facă o hârtie către guvern, *refusând* ajutorul acordat, ca în tote privințele nepotrivit cu sacrificiile făcute și cu demnitatea împĕrătéscă.

HIGIENA.

Ce este „oftica“ și cum se pote înlătura.

Când audim vorbindu-se de ciumă și holeră, tótă lumea tremură de frică, și cu tóte acestea, aceste bóle când ișĭ arata colții, sunt pe loc oprite din calea lor, omorând astfel puținĭ ómenĭ, fată cu nemilósa „oftică“, care o avem împrejurul nostru, și care omóră mii de ómenĭ din țéra nóstră pe fie-care an, ér aiurea în alte țĕrĭ și mai mult, și totușĭ, nu ne păzim de loc de ea.

Oftica póte veni și la un om tînĕr și la unul betrân. și la unul bogat și la un sĕrac, ea sĕ prinde în coșul omului nu numai la plămânĭ, ci și la mațe, séu la vre-o încheietură, séu la gât, séu la cap, séu aiurea, dér mai obicĭnuit se prinde la plămânĭ. Este o bólă fórte lipiciósă dér cu tóte acestea putem sĕ ne ferim de ea și sĕ o vindecăm.

Oftica vine pe trei marĭ drumurĭ: séu prin „molipsire“, de la unul care a zăcut séu are oftică, séu din „beție“, care slăbesce plămânii și creerul, séu din „necurățenia“ locuinței și a trupului.

Sĕmînța bólei este un viermișor fórte mititel, care nu se vede decât cu ochianul, ce se mai chiamă și *bacil de oftică*. Acéstă sĕmînță séu bacil, vine din scuipatul unui ofticos, unde se găsesce cu miliónele; scuipatul uscându-se se amestecă cu praful, care duce sĕmînța pretutindenea; noi o sorbim cu toții, mai ales acei ce sunt silițĭ a sta și a înghiți praf (colb). Odată întrată în coșul omului acéstă sĕmînță caută sĕ clocéscă, sĕ se prindă și sĕ ródă sĕ mănânce ca sĕ se hrănéscă și sĕ se prăséscă (puiască), dér déca nu-i bun locul, nu-i priesce din causa sângelui care o înécă, se usucă și móre acolo în coșul omului, care în loc de hrană a devenit un mormênt pentru ea. In tocmai după cum un copac nu cresce într'un pămênt tare și pietros, tot asemenea și baciliul ofticei. nu se prinde pe un om voinic și gras. Acésta ne spune că déca ne vom hrăni bine și vom fi grașĭ și puternicĭ, nicĭ-odată nu vom ajunge ofticoșĭ, orĭ câtă sĕmînță de oftică vom înghițĭ, și din contră când ne vom hrăni prost, și vom fi slabĭ, suntem fórte potrivițĭ pentru oftică. Ori-cine scuipă pe jos, face un mare pĕcat, căci pe lângă că este urît lucru, dér este vătĕmător societății, și este bine de a se desbăra fie-care de acest urît obiceiŭ.

Nimic nu slăbesce omul mai mult, ca beția: tóte măruntaele din corpul unui bețiv sunt bolnave și slăbite, și mai cu sémă plămânii, de aceea din 100 de bețivĭ, 80 mor ofticoșĭ. Sĕ nu se amestece beția cu îmbătarea; mulțĭ din bețivĭ nu s'au îmbătat nicĭ-odată. Cine-va se face bețiv pe nesimțite, fără ca sĕ se îmbete, când se deprinde a bea rachiu pe nemâncate séu vin prea mult. Vinul luat un pahar doué, după masă, nu este vătĕmător, dér rachiul. romul și cogniacul tot-déuna sunt vătĕmătóre. Cumpĕrați-vĕ în locul beuturei mai bine lucrurĭ de hrană. și vețĭ fi mai folosițĭ de o miie de orĭ.

Bacilul ofticei nu se prinde numai de la om, ci și de la pasĕrĭ. vacĭ, boi, și alte animale; și nu numai carnea acestor animale, dér și laptele de la vacĭ are puterea sĕ ne dea oftică, de aceea carnea și laptele sĕ fie fierte bine înainte de a le mânca.

Sĕmînța ofticei se prinde de acea parte din coșul omului. care este mai slabă, plămânii sunt mai expușĭ la slăbirĭ. prin răcélă, prin beuturĭ spirtóse fără chibzuință séu alte pricinĭ; alte orĭ se slăbesce șira spinării la copii, prin căderĭ, séu alte întêmplărĭ. și atuncĭ se duce oftica acolo și copilul se face ghebos; alte-orĭ se duce la ghindurile de la gât și ureche, séu aiurea.

Mai ușor este sĕ ne ferim de oftică de cât sĕ o vindecăm, de aceea, find-că se scie unde stă sĕmînța bólei, în scuipat și în praf, este bine ca nimenĭ sĕ nu scuipe pe jos, ci într'o scuipătóre, séu o cutie de lemn plină cu cenușe séu năsip. A început a se pune înscciințărĭ scrise pe la gărĭ, prin vagónele tramvaiului și ale drumului de fier, ca sĕ nu se scuipe pe jos, dér lumea rîde de ele, find-că nu cunósce primejdia. In alte țĕrĭ ca în America și chiar Franța, nu este iertat nicĭ pe strade sĕ se scuipe pe jos. ci tot în scuipătorĭ și orĭ-cine scuipă pe jos, este dat în judecată și plătesce 50 lei amendă. Praful trebue sĕ-l înlăturăm atât din odae, când se mătură, cât și din stradă, și sĕ se ude bine, ca sĕ nu se ridice praful în aer. In alte țĕrĭ a început a se stropi străḑile cu păcură séu gaz, ca sĕ nu se ridice praf.

Casa unde locuițĭ sĕ o aerisițĭ și sĕ o îngrijițĭ cât de des ca sĕ pĕtrundă cu îmbelșugare într'însa aerul curat, sórele dătător de viéță și lumina.

Trupul sĕ vi-l țineți curat totdéuna, spălându-vĕ bine în tóte părțile, pentru-ca găurelele de sudore (nădușală) sĕ fie deschise, ca sĕ pótă eși din coș otrăvurile, și cu modul acesta vețĭ fi ferițĭ de bóle.

Pentru cei carĭ tușițĭ séu suferițĭ chiar de oftică, întrebuințațĭ ceaiul de „rădĕcină de iarbă de mare“, numai câte-va bucățele la o litră de apă, punêndu-i zahăr séu miere, și bênd de 2 séu 3 orĭ pe ḑi, vĕ va aduce mare folos și póte chiar vindecare.

Dr. Constantin An. Macri.
Foltescĭ-Covurluiŭ

Literatură.

Din compozițiunile pline de melodii românescĭ ale mult regretatului compositoromân *Ciprian Porumbescu*, tipărite și edate în edițiunĭ poporale de d-na Marióra *Rațiu* născută Porumbescu, se află de vênḑare la Tipografia nóstră următórele piese:

„*Imn de urare*“ cu doué vocĭ, „*Hora Prahovei*“, „*A cădut o rază lină*“ cu voce, „*Fluturaș de nópte*“ polcă, „*Frunză verde mărgărit*“ cânt poporal, „*Pe câmpiile Stupcei*“ polca mazurca, „*Fata popii*“ cânt poporal. Fie-care bucată costă 50 b. plus 10 banĭ porto. „*Basme Iașene*“ vals, 1 cor. 50 b plus 10 banĭ porto. „*Potpouriu*“, *din opereta „Crai nou“* 3 cor. și *Ouvertura din opereta „Crai nou“* 1 cor. 50 banĭ plus 10 banĭ porto.

—„**Balade poporale**“ de Avram *Corcea*. O broșură elegant tipărită de 137 paginĭ, conține o mulțime de poesii poporale, carĭ caracteriséză fantasia poetică a poporului nostru. Aceste poesii s'au cules de autor de la un lăutar din Bănat cu numele „Vincenție Micu“. Prețul broșurei e 1 cor. 60 banĭ plus 20 banĭ porto. Se póte procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

— A apărut tomul I. din „***Novele***“ de Vasilie Ranta *Buticescu*. Broșura are 286 paginĭ și conține istorióre frumóse scrise într'un limbagiu plăcut. Prețul ei e 1 cor. 60 banĭ plus 20 banĭ porto. Se póte procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

ECONOMIA.

Bólele vinului.

— Urmare —

2) Oțetirea.

Económa harnică ișĭ prepară singură oțet bun de vin, în așa mod, că umple d. e. o sticlă de 10 litri, cu lipsă de 1 litru, cu vin bun și curat. Infășură gura sticlei cu pânză de bumbac curat, în cât sĕ nu închidă aerul de la vin, dér pentru aceea se fie împedecată pĕtrunderea prafului și a necurățeniilor. Sticla o pune la un loc călduț. Peste 15—20 de ḑile se observă pe suprafața vinului o peliță subțire, care la lumina solară jócă în colorile curcubeului. Pelița se forméză și mai degrabă, déca adaugem o mică cantitate de oțet bun. Pelița amintită provócă oțetirea vinului.

La început vinul abia e acriu. Peste 8—10 sĕptĕmânĭ se oțetesce binișor. Anume acéstă peliță subțire constă din drojdie fórte fină de oțeț, care cu ajutorul aerului călduț preface tot alcoolul (spirtul) vinului în oțet.

Cu totul asemenea casurĭ se pot întêmpla, când vin slăbuț și nu tocmai nou, ci ca de 2—3 anĭ, stă liber în butoiŭ, cu deosebire în caldele lunĭ de vară. Butoiul ne fiind umplut bine, pivnița fiind caldă, vinul se oțetesce fórte cu ușurință. Cu deosebire vinul roșu. Dér și cel alb e espus primejdiei, déca d. e. butoiul, sifonul, (trăgula), cepul séu instrumentele nu au fost curate, când am lucrat cu ele.

Oțetirea o putem împedeca, déca umplem butoiul tot-déuna cum se cuvine și-l astupăm bine. Butóiele, în carĭ a fost deja vin oțetit, trebuesc opărite temeinic și afumate cu puciósă.

Dregerea vinului oțetit; delăturarea acrimei — este cu neputință. Vin de acesta prin urmare, cum îi observăm gustul ințepător — sĕ căutăm a ne scăpa cât de îngrabă de el, séu — mai bine — sĕ preparăm oțet prețios din el. Oțetul bun de vin se trece tot atât de bine ca și vinul cel bun.

Unii obicĭnuesc a amesteca 1 hl. (hectolitrul = 100 litri) de vin oțetit cu 2 hl. de must, lăsând sĕ fermenteze (férbă) împreună. După fermentație adevĕrat, că nu se simte acrimea în vinul cel nou, dér peste un an nu vom avé 3 hl. de vin, ci 3 hl. de oțet! Cu alte cuvinte nicĭ în acest chip nu dobêndim vin trainic.

Cele mai bune mijlóce de precauțiune sunt: pritocirea sîrguinciósă, curățenia și aerul recoros. E bine, ca în pivnița cu vinul sĕ nu păstrăm castraveți murați în oțet, séu mâncărĭ oțetóse.

3) Inăcrirea vinului.

Inăcrirea vinului și gustul sĕu rînced érășĭ e o bólă a vinului și din întêmplare o bólă destul de désă. O aflăm la acele vinurĭ nouĕ și slabe, carĭ zac în pivnițe calde și mai conțin câte-va procente de zahăr fermentabil (glucosă).

Acéstă transformare a părților constitutive ale vinului sémĕnă cu înăcrirea verdei (curechiului) din butoiŭ și înăcrirea castraveților prin aluat. Décă turnăm apă într'un vas cu castravetĭ și adaugem o bucată acră de pâne, punênd vasul la loc căldut, castraveții se vor înăcri fórte iute. Inăcrirea o provócă drojdia acidului lactic (mycoderma lactis).

Drojdia acidului lactic póte ajunge și în vin, unde transformă zahărul nu în alcool, ci în acid lactic.[1])

Bóla se póte cunósce din gustul slab și ințepător al vinului, ce aduce cu gustul mórei. Invechindu-se bóla, vinul se rîncedesce, devine neconsumabil, fără preț.

Nicĭ bóla acésta nu se póte lecui. Cel mult o putem împedeca în mersul ei. Anume, limpeḑim vinul cu acid tanic și cleiŭ de pesce, ér după aceea îl tragem în butoiŭ primenit cu puciósă. Bioxidul de sulf[2]) adevĕrat, că nu distruge (omóră) drojdiile acidului lactic, dér le curmă desvoltarea, împedecând stricarea mai departe a vinului. Mai potrivit ni-se pare însĕ obiceiul, de a lăsa vinul limpedit sĕ fermenteze pe drojdii próspete

Scurt: causa înăcrirei vinului zace în împrejurarea, că zahărul din strugurĭ nu fermentéză pe deplin și în must ajunge în ceva chip drojdie de acid lactic.

(Va urma)

P O V E Ț E.

Décă degeră crésta găinilor séu cocoșilor, o frecăm mai întâiŭ cu zăpadă și apoi o ungem de trei orĭ pe ḑi cu unsóre nesărată séu vaselină. Putem încunjura acésta décă ținem găinile iérna într'un coteț séu grajd călduros și nu le lăsăm de loc de a eși pe afară în ger mare, ér pe vreme frumósă numai la amiaḑa. Cocoșii cu crésta degerată au o înfățișare fórte urîtă De prăsilă nu este ertat a-i mai folosi, căcĭ prin experiență s'a dovedit că doue din trei părțĭ dintre cocoșii prăsițĭ după ei, au avut crestele diforme (pocite).

*

Oprirea laptelui la vacĭ. Un econom american împărtĕșesce un mijloc sigur, după spusa lui, prin care se póte ajunge ca vacile sĕ nu-șĭ oprescă laptele la muls. Indată ce o vacă nu-șĭ slobóde laptele, sĕ ridicĭ mâna în sus și cu vêrful degetelor sĕ apeșĭ cam o minută pe spinarea vacii lângă șoldurĭ Făcêndu-se acésta vaca slobóde laptele la sigur.

*

Hrana găinilor. Fă-țĭ obiceiŭ, dă găinilor regulat sĕ mănânce, adecă la același timp din ḑi și, pe cât este cu putință în porțiunĭ egale Se recomandă ca grăunțele sĕ nu se împrăscie. Prin acésta se pierd și se strică din ele. Este practic sĕ se facă o trocuță de $1\frac{1}{2}$—2 m. lungă, cam 10 cm. lată.

[1]) In fermentațiunea mustului, zahărul de strugurĭ se transformă în alcool (spirt) și bioxid de carbon, CO/2, care năvălesce afară.

[2]) Arḑênd puciósa (sulful) în aer, se desvoltă gazul (fumul) numit bioxid de sulf, SO/2, care ucide miasmele.

Obiceiurile Românilor macedonenĭ la nuntă.

In Macedonia, ca pretutindenĭ, nascerea unei fete nu e salutată cu mult entusiasm. Persónele, carĭ visitéză lăuza, îi uréză aprópe cu jumĕtate de gură „sĕ vĕ băneze" (sĕ vĕ trăiéscă) și adaug ca un fel de consolare: „Va sĕ vĕ dea Dumneḑeu și feciorĭ" (o sĕ vĕ dea Dumneḑeu și băiețĭ), căcĭ aicĭ, ca pretutindenĭ, fata e o piétră de móră la casa părinților. Incă nu împlinesce șépte anĭ și părinții încep sĕ se îngrijéscă de „paie" (zestre). Macedonencele sunt harnice și îndemânatice; în tóte verile țes pânză, chilimurĭ, velințe, cuverturĭ frumóse și trainice și mai cu sémă împletesc „părpozĭ" (ciorapĭ). Părpodia e ocupația lor ḑilnică și aprópe mașinală. Unei fete trebue sĕ-i dea minimum 40 părechĭ ciorapĭ și apoi la orĭ-ce ocasie, se dă „peșcheș" o pereche de „părpozĭ". Zestrea unei tinere macedonence se compune numai din rufărie, așternut și, orĭ-cât de sĕracă ar fi și de orĭ-ce condiție, trebue sĕ aibă și trei, patru rochĭ de mătase. Rufăria însĕ e în mare abondență: 100, 150 cămășĭ, 100 p. ciorapĭ, carĭ de multe-orĭ se transmit copiilor ca zestre.

Cum în Macedonia, fetele până la măritiș sunt închise și păḑite fórte de apróape, căsĕtoriile se fac rar din dragoste. Căsĕtoria aci e o afacere aranjată cu multă diplomație, printr'un pețitor. Décă fetei i-a eșit numele, că are vre-un defect fisic, de esemplu, că e chióră, șchiópă séu scrofulósă, se trimite în secret din partea familiei mirelui o femeie bĕtrână, sĕ cerceteze. Bĕtrâna procedéză de asemenea cu multă diplomație. Din vorbă în vorbă, o pune sĕ umble, o pune sĕ-i bage în ac și, avênd aerul de a-o mângâia, o pipăe pe la gât; de multe-orĭ o și desbracă. In casul când lucrul e adevĕrat, orĭ nu, se face logodna, orĭ se mai adauge ceva la zestre, până se acopere defectul. Lucrul acesta se face înainte, căcĭ aci, o logodnă stricată compromite pentru tot-déuna reputația unei fete.

Vederea tinerilor se face apoi la vre-o rudă, fórte în secret în presența părinților. In sate, fata ese la fântână cu „ghiumele" (ulciórele) și, în timpul când le umple, tînĕrul trece, o vede. Décă îi place — fata nicĭ nu e întrebată — se încep negocierile între părinții lor prin pețitorĭ. Când sunt de acord, pețitorul vine la părinții fetei și de la ușe le strigă: „Cu încherdă" (cu noroc) și sărută fata pe frunte. Séra, „gionele" (mirele), cu tótă familia, vin pentru prima-dată în casa fetei, sĕ facă cererea oficială. Fata, gătită cu cele mai frumóse haine, de multe-orĭ împrumutate de la o „înveastă nouă" (mirésă de curênd), ese înaintea lor. Sócra o sărută pe obraz și-i ḑice: „sĕ ne bănezi" (sĕ ne trăescĭ). Ea sărută mâna sócrei, a mirelui și a tuturor persónelor venite cu mirele. „Gionele" (mirele) îi dă inelul de logodnă și la plecare „mesce" (îi dăruesce) o monedă de aur.

A doua ḑi atât din casa mirelui, cât și a miresei, se trimit copii la tóte rudele și prietinii „sĕ dea săhăriclie" (sĕ anunțe) că „isusiră ficiorlu și feata" (că au logodit feciorul și fata) și în același timp le indică ora, când „sĕ bașe 'nveasta țea nauă" (sĕ sărute mirésa). Acei carĭ au fost anunțațĭ „mesc" (dăruesc) copiilor o „florie" o firfiirică; invitații sĕ strîng la ḑiua indicată la casa mirelui și după ce li se servesce dulcéță și cafele, cu lăutarii în frunte, „taifa" pornesc la mirésă. Taifa e primită la familia miresei cu mulțămirĭ și urărĭ de „sĕ se tórne pri in lipsesce" (sĕ se însóre și cei-ce nu sunt însurațĭ). Apoi se servesce din nou dulcéță, cafea și vin.

Tot timpul de la logodnă până la luptă, o duc în preparative și petrecerĭ. Cu o Dumineca înainte e „pisarea cafelei." Se strîng fetele și râșnesc cafeaua cântând. Joĭ „gionele și nevasta", fie-care în casa lui îșĭ invită prietinii și rudele, jócă, cântă până „tu aperită" (până în dorĭ de ḑi), când cu toții se unesc și se duc la fântână cântând; se întorc apoi la casa „'nvastei" și la plecare mirelui i-se cântă:

„Dute gione, oară-țĭ bună"
„Cu trandafila tu mână"
„Dute gione, cale 'n bar"
„Cu hlicea d'argăvan"
„D-te gione, cu sănĕtate"
„Ca puliu di pi lumache"
„Ți-s bat frunzele tóte"

(Monastir, Macedonia).

Traducere.

Dute tinere, óră bună
Cu trandafirul în mână.
Du-te tinere drum bun
Cu flórea de liliac.
Du-te tinere cu sănătate
Ca pasĕrea de pe cracă
Ți se bat frunzele tóte.

Elena Aurelian.

Religiunea Marocului.

(Credințe si obiceiurĭ.)

Marocul, cel mai mare stat islamic din Apus, se găsesce încă în starea cea mai anarchică.

Sultanul Abd el Azis, Șeriful, lumina credinței, socotit de Marocanĭ ca un sfânt, este atacat de supușii sĕi. El a deschis strĕinilor necredincioșĭ porțile și ușile orașului și astfel supușii l'au bănuit, că el însușĭ este un necredincios. Pentru Marocanĭ prietenia cu strĕinii este pĕcatul cel mai mare, căcĭ de la 675, — de când stindardul profetului Mohamet a fost purtat până la marea Atlantică — și până astăḑĭ, cei mai fanaticĭ au fost Marocanii.

Religiunea Marocului, pe lângă formele exterióre ale islamismului, conține un fond a cărui origine se perde în timpurile depărtate ale istoriei omenescĭ. Are multă asemĕnare cu religiunea Egiptenilor și mai ales cu a Berberilor din Zahara. Dumneḑeul Marocanilor se chiamă *Ialla* și se scrie Σ | |- Acest nume trebue sĕ fie luat de la Arabĭ, carĭ numesc divinitatea E1Σ[---OI adecă *Amanai imogueren*, care însemnéză *„Cel care vede tóte"*. Numele acesta are legătură cu deitățile egiptene, cu ḑeul Mithras și celelalte adorațiunĭ ale sórelui.

Sacrificiile se vor face *Celui care vede tóte* pe înălțimile munților. Pentru acésta s'au ridicat mai multe dólurĭ artistice, ér în vêrful lor se înalță monumente de piétră. Acolo se clădesc templele ḑeului Illa. In unele locurĭ s'au făcut grămeḑĭ de piétră peste carĭ se ridică trei blocurĭ de piétră.

Aceste locurĭ sunt sfințite, după tradițiune. Legenda spune, că acolo este îngropat un sfânt, ér locul s'a numit *Msara* Cu timpul s'au adus sacrificiĭ.

Cei bogațĭ și cei marĭ oferă taurĭ și berbecĭ, cei micĭ și cei sĕracĭ aduc cocoșĭ Des de diminéță, înainte de apariția luceferilor, se tae gâtul acestor animale, pentru-ca primele raze ale sórelui sĕ salute sângele încă cald, care udă locul sfânt.

Femeile, tinere și bĕtrâne, trebue și ele sĕ vie la sfântul Msarei. Bĕtrânele merg îmbrăcate în sdrențe, căcĭ ele nu au iubițĭ, ca sĕ le împodobéscă. Fetele tinere merg îmbrăcate în mĕtasă și musselin, carĭ fac ca frumusețea lor închisă strălucitóre sĕ fie și mai bătĕtóre la ochĭ Ele nu sciu sĕ reciteze nicĭ o rugăciune, însĕ strigă cu voce tare: *Ialla, Ialla,* căcĭ așa li-a spus preoții lor, dervișii și călugării, că numele lui *Ialla* când este pronunțat cu voce tare, face cât o lungă rugăciune.

Sórele apare, salutând cu razele lui strălucitóre munții, câmpiile de nisip, stâncile carĭ scânteiéză ca și ferul ars, palmierii solitarĭ și pe femeile carĭ cântă! Când sórele șĭ-a perdut strălucirea lui de diminéță, atuncĭ femeile aprind tămâe și plécă mergênd acasă.

Décă ar studia cineva moravurile religióse ale tuturor popórelor, atuncĭ ar recunósce asemĕnarea ce există între ele.

Astfel aducerea de sacrificii și aprinderea de tămâie există mai ales la tóte religiunile de pe pămênt. Apoi obiceiul femeilor marocane, ca sĕ lase pe locul unde s'au rugat jertfe, ḑicênd că sunt pentru sĕracĭ, se găsesce și astăḑĭ pe la țĕranii multor popóre din Europa. Țĕranii după-ce culeg fructele de pe un pom, lasă câte-va pentru sĕracĭ. Adevĕrul este că nu pentru sĕracĭ, ci pentru zeul păgân, de la care a rĕmas acest obiceiŭ primitiv.

Religiunea Marocului este o religiune intermediară, islamismul adevĕrat și vechea religiune a Egiptenilor.

Câștig țigănesc.

Se pune odată tovarăș un țigan cu un Român. Tovărășia le era un câmp, în care sĕ semene ridichĭ.

Le sémĕnă ei, rĕsar ridichile, se întinde verdéța pe tot câmpul, de 'țĭ era dragă lumea sĕ o veḑĭ și vine vremea sĕ-șĭ culégă munca și sĕ o vênḑă.

Țiganul ce s'a gândit?...

— Eu frunḑele le vĕḑ, sunt verḑĭ, sunt frumóse, sunt marĭ, e câmpul plin... De ridichĭ... de unde sciu eu ce e sub pămênt acolo? Te pomenescĭ, că nu e nimic și mĕ păcălesc. Măcar mĕ aleg cu ceva.

Și hai sĕ tragă pe sfóră pe Român.

Se duce la el și tura-vura, cum face el cum drege, spune că el ar vré sĕ aibă ce e d'asupra pămêntului, ér ce e dedesubt sĕ rĕmână partea Românului.

Românul vĕḑêndu-l prost, firesce, că nu mai putù de bucurie, că câștigă o grămadă, dér se mai prefăcù că nu vrea, ca sĕ amăgéscă pe țigan bine.

Țiganul o ținea una, că el așa vrea.

Intr'un sfîrșit făcură zapis cum că se învoesce țiganul sĕ ia verdéța ce crescea d'asupra pămêntului, ér Românului sĕ-i rĕmâe ce se află în pămênt.

Și când le-a fost vremea sĕ le culégă a luat țiganul frunḑele, de n'a putut face nimic cu ele, ér Românul a vêndut ridichile și a luat o grămadă de banĭ pe ele, că erau multe și frumóse.

A vĕḑut țiganul că a pățit'o.

La anul au pus curechiŭ. Inainte de a-l culege, țiganul s'a gândit cum sĕ facă sĕ n'o mai pață și anul ăsta ca 'n cel ce trecuse. Se duse ér la Român și îi ḑise:

— Ia hascultă Românico, m'ai păcălit anul trecut.

— Apoi n'ai vrut tu? îl întrebă Românul.

— Ba da, n'am ce ḑice, dér anu ista nu mĕ mai pĕcălesc. Anul ista îțĭ oprescĭ dumneata ce e d'asupra pămêntului, ér eu sĕ iau ce e în pămênt.

Și așa rĕmase țiganul și anul ista cu cotórele curechiului, după cum rĕmăsese anul trecut cu frunḑele ridichilor.

MULTE ȘI DE TÓTE.

De ce femeile țin „Vinerea" drept sĕrbătóre?

Se scie, că în timpul închinărei la idolĭ, femeile cinsteau Vinerea, în numele deiței Venus séu Venera, ḑeița frumuseței, ai cărei ochĭ erau așa de frumoșĭ că zăpăceau și pe ḑeii din Olimp. Femeile păgâne cinsteau acéstă ḑeiță, ca ḑeița sĕ le țină până la adâncĭ bĕtrânețe frumóse, și sĕ le păstreze ochii frumoșĭ. In locul acestei ḑeițe biserica creștină, cere sĕ cinstim pe Maica Domnului, care are anume sĕrbătorile sale la 15 Aug. și 8 Septemvrie.

*

Un om în vêrstă de 200 anĭ.

In spitalul din Tomak (Siberia) a fost primit un bĕtrân de 200 de anĭ, și care se găsesce prin urmare, în al treilea secol al esistenței sale. Amĕnuntele privitóre la acest bĕtrân sunt fórte precise. El ar poseda un act de botez și alte documente, carĭ certifică vêrsta sa. Indentitatea sa e stabilită prin particularitățĭ corporale semnalate în aceste documente. Printre piesele carĭ le-a produs acest strĕmoș, se găsesce un pașaport, care i-s'a liberat la vêrsta de 60 de anĭ, adecă la 1770, după 47 de anĭ de căsnicie; fiiul sĕu a murit la 1824 în vêrstă de 90 de anĭ. Methusalemul rus îșĭ amintesce, că a vĕḑut pe Petru cel mare și pe Caterina II. El nu-șĭ părăsesce patul. Facultățile sale mintale însĕ par a fi sănĕtóse.

*

Un bou ce dă lapte.

O gazetă din Petersburg a scris următorea scire: La sfîrşitul lunei Aprilie a anului 1902 a fost în oraşul Orenburg un bou mare, care da lapte ca o vacă. Avea uger şi la muls dedea cam un şip de lapte pe ḑi. Incă în luna lui Martie dedea însĕ şi mai mult lapte. Boul a fost blând ca o vacă.

El a fost cumpĕrat şi se află astăḑi în grădina zoologică din Petersburg. Grădină zoologică se chiémă aceea, ce se face de învĕţaţĭ anume, spre a aduna şi ţine întrênsa vietăţĭ rare felurite din tóte ţĕrile lumii.

Mama mântuită! Aşa scrie un băiat recunoscĕtor d-lui Müller din Budapesta V. Vadász nr. 42 A. E. Trimiţătorului crucei electro-magnetice. R. B. M. 86967. Aceeaşĭ sună: Stimate d-le **Müller!** Nu pot sĕ tac ca sĕ nu vĕ exprim cea mai profundă mulţumită, pentru-că décă există pe lume un mijloc cu efect atuncĭ acela numai cel al drvóstră. Mama mea suferea de 15 anĭ de stomac, şi fù atacată de un aşa reumatism, încât pentru noi defel nu mai era nădejde de a puté mântui pe mama nóstră. Sămâna mai mult unui schelet omenesc, nu-şĭ puté mişca nicĭ un membru al corpului, şi trebuia sĕ o tractezĭ ca pe un copil mic. Imĭ luai scăparea la minunatul d-vóstră aparat la crucea electro-magnetică R. B. nr. 86967 şi spre cea mai mare bucurie mama nóstră, după ce a purtat patru săptămânĭ aparatul d-vóstră, a părăsit patul şi se simte acum mulţam dómne, într'una bine şi e sănătósă. Nu pot în destul de cald sĕ recomand tuturor carĭ sufer de atarĭ bóle sĕ se adreseze d-tale şi sĕ facă încercare cu aparatul d-tale binecuvêntat. Te rog încă odată d-le Müller, primesce sincera mea mulţămită, Dumneḑeu sĕ te binecuvinteze şi sĕ-ţĭ rĕsplătéscă invenţia. Cu stimă Gheorghe Parth în Baracka.

Calendarul sĕptĕmânei.

FEBRUAR (1903) are 28 ḑile. FAUR.

Ḑilele	Călend. lui v.	Călend. Greg.
Dum.	23 S. p. Ier. Policarp	8 Rem. Ion, Fl.
Lunĭ.	24 † Afl. c. Sf. Ioan	9 Franc.
Marţĭ	25 S. Tarasie Teod.	10 S. 40 martir
Merc.	26 Sf. p. Porfir. Ep.	11 Heraclius
Joi	27 P. Procop. Decap	12 Gregorie
Viner	28 S. păr. m. Vasiliu	13 Rosina
Sâm.	29 † Cuv. Eudochia	14 Matild

Preţurile cerealelor din piaţa Braşov.

Din 6 Martie 1903.

Mésura séu greutatea	Calitatea.	Valuta în Kor.	fil.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos	13	60
„	Grâu mijlociu . . .	13	40
„	Grâu mai slab . . .	13	—
„	Grâu amestecat . .	9	80
„	Sĕcară frumósă. . .	8	40
„	Sĕcară mijlocia. . .	8	10
„	Orz frumos	7	80
„	Orz mijlociu. . . .	7	50
„	Ovĕs frumos. . . .	5	50
„	Ovĕs mijlociu . . .	5	20
„	Cucuruz	9	60
„	Mălaiu (meiŭ) . . .	8	—
„	Mazăre.	16	—
„	Linte	16	—
„	Fasole	16	—
„	Sĕmênţă de in . . .	17	80
„	Sĕmênţă de cânepă .	7	50
„	Cartofĭ.	1	30
„	Măzăriche.	—	—
1 kilă	Carne de vită . . .	—	96
„	Carne de porc . . .	1	04
„	Carne de oerbece. .	—	72
100 kil	Sĕu de vită prospĕt .	44	—
„	Sĕu de vită topit . .	64	—

Cursul losurilor private

din 4 Martie 1903.

	cump.	vinde
Basilica	19 50	20.50
Credit	433.—	436 —
Clary 40 fl. m.	179.—	180 —
Navig pe Dunăre.	—.—	—.—
Insbruck	84.—	89 —
Krakau	74.50	76.50
Laibach	75 —	77 —
Buda	180.—	186.—
Palffy	178 —	180.—
Crucea roşie austriacă . .	55.25	56 25
„ „ ung.	28.25	29 35
„ „ ital.	—.—	—.—
Rudolf	74.—	76.—
Salm	232.—	237.—
Salzburg.	74.—	78.—
St. Genois	260 —	310.—
Stanislau	—.—	—.—
Trientine 4½% 100 m. c. .	438 —	442 —
„ 4% 50	43.—	46 70
Waldstein	68.—	73
„ de 10 francĭ . . .	32.—	34 50
Banca h. ung. 4%	—.—	—.—

Cursul pieţei Braşov.

Din 7 Martie n. 1903.

Bancnot rom.	Cump.	18.94	Vênd.	18.98
Argint român.	„	18.70	„	18.80
Napoleond'orĭ.	„	19.04	„	19 08
Galbenĭ	„	11.20	„	11.30
Ruble Rusescĭ	„	—.—	„	—.—
Mărcĭ germane	„	117.—	„	111 08
Lire turcescĭ	„	21.40	„	—.—
Scris fonc. Albina 5%		101.—	„	102 —

Tĕrgul de rîmători din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 3 Martie n. de 21,340 capete, la 4 Martie au întrat 706 capete şi au eşit 605 capete, rĕmânênd la 5 Martie n. un numĕr de 21,441 capete.

Se noteză marfa unguréscă: veche grea dela 126—128 fil. tînĕră grea dela 130—131 fil., de mijloc dela 129—130 fil. — Sêrbéscă: grea 128—129 fil., de mijloc 123 124 fil., uşóră 126—127 fil. kilogramul

---

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil: **Traian H. Pop.**

Nr. **79**—903

Publicaţiune!

În **16 Martie 1903 la 10 óre a. m.** sĕ va ţine în cancelaria administraţiunei pădurilor orăşenescĭ (în Brassó sub Bucium Nr. 9) licitaţiune cu oferte pentru **darea în arêndă a următórelor locurĭ de păşune** din revirul orăşenesc şi timiş pe timp de **6 anĭ**, adecă până la finea anului 1908:

A) **Revirul orăşenesc:**

I. **Începênd eela muchia Pisculungului până la valea-Hoţilor** (Crucur mic), păşune de pădure 610 6 jugĕre cat, livadia 1·4 jug. cat., în total 612 jugĕre cat.

II. **Crucnr mare până la gropa Grădinarului.** Păşune de pădure 501 6 jug. cat., livadie 28 6 jug. cat., în total 530·2 jug. cat.

III. **Valea putredă până la Drester şi dosul Oaben până la Valea secă cea mică.** Păşune de pădure 865·7 jug. cat., livadie 11 jug. cat., în total 876·7 jug. cat.

IV. **Eisengrundul cel mare şi locurile din hotar până la Trlangelberg.** Păşune de pădure 499·7 jug cat., livadia 6·6 jug. cat., în total 506·3 jug cat

V. **Pissiacu până la Pisculung şi Hirschgrundul.** Păşune de pădure 528 8 jug. cat., livadie 42 5 jug cat., în total 571·4 jug cat.

B) **Revirul timiş:**

VI. **Păşunea munţilor postovar 161 jugĕre cat.**

Petiţiunile (oferte) timbrate în ordine şi cu declaraţiunea, că oferentul cunósce condiţiunile şi sĕ supune acelora sunt a sĕ presenta la administraţia pădurilor orăşenesc până la **11 Martie a c. 10 óre a. m.**

Fie-care oferent are sĕ pună în ofertul sĕu drept vadiu 10% din suma oferită ca arêndă anuală; acéstă sumă oferentul învingĕtor va avé sĕ o intregéscă până la jumĕtate din sumă arêndei anuale şi sĕ o depună drept cauţiune. — In oferte sumele oferite sunt a sĕ separa după singuraticele obiecte de arêndă. — Condiţiunile de arêndă şi mapele despre teritoriile de păşune, ce stau a fi date în arêndă sunt espuse în cancelaria administraţiei pădurilor şi pot fi luate în vedere în decursul órelor de oficiu.

Brassó, 4 Martie 1903. **Administraţia pădurilor orăşenescĭ.**

(872,1—1.)